БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 137 (6066) | 1950 оной июлиин 8, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ— шухалын шухала зорилго

Республикын колхозуудта үбһэ тэжээл үйлэдбэрилгын ехэ дутагдал хадаа ниитын адуу малай тоо толгойн ургалтада ба тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ гол һаад түбэг ушаруулһан ябадалай нэгэн болоно гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой хоёрдохи пленум тэмдэглэһэн байна. Республикын олон колхозууд, илангаяа Курумканай, Баргажанай, Зэдын, Хэжэнгын, Түнхэнэй, Иволгын, Сэлэнгын, Заиграйн ба бусад аймагуудай колхозууд үхэр малаа үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаагүйн эсэстэ эхэ малнуудаа һубайруулжа, мал хороожо, мүн хүдөө ажахын малнуудай ашаг шэмые доошонь оруулжа, хэдэн жэлэй турша соо малажалаа ехэ хохидолдо оруулна.

Хэды тиимэ байбашье, республикын хүдөө ажахын Министерство, ВКП(б)-гэй олон айкомууд ба аймгүйсэдкомууд, МТС-үүд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ һаналаа хүсэд табидаггүй ябадалаа үргэлжэлүүлһээр ба мүнөөшье жэлдэ нэгэ жэлэй, олонжэлэй, тэрэшэлэн тэжээлэй бусад культурануудай тарилгые унжагайруулһан, тарилгын хойноһоо харууһалга муугаар эмхидхэһэн, үбһэ хуряалгада хангалтагүйгөөр бэлэдхэһэн байна гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой пленум тэмдэглэнэ.

Тиихэ зуураа, ВКП(б)-гэй Обкомой II пленум болбол колхозно ниитын адуу малые үбһэ тэжээлээр хангаха хэрэгэй онсо шухалыень ба республикын колхозуудта малажалые саашадань хүгжөөхэ зорилгонуудһаа үбһэ тэжээл үйлэдбэрилгын тон ехэ гээгдэлые шууд усадхаха хэрэгтэй байһыень хараадаа абажа, 1950—1951 онуудай үбэлжэлгын үедэ колхозно ниитын адуу малые үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангалга—республикын партийна организацинуудай, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай, МТС-үүд болон колхозуудай ажахын-политическэ шухалын шухала зорилго мүн гэжэ тогтообо.

ВКП(б)-гэй Обкомой II пленум хадаа энэ жэлдэ республикын колхоз бүридэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэб заатагүй дүүргэхэ ябадал хангахыень хүдөө ажахын Министерствые, ВКП(б)-гэй айкомуудые, аймгүйсэдкомуудые, МТС-үүдэй директорнүүдые ба колхозуудай правленинүүдые уялгалба. Тэрэ зорилгоор, колхозуудта бии байгаа бүхы сабшалангые ба нютагай болон гүрэнэй удхашанартай ой модоной соорхойнуудай сабшагдамаар бүхы газарнуудые гүйсэд ашаглаха, ногооое хоёр дахин сабшахаар тогтоогдоһон даалгабарине колхоз бүридэ дүүргэхэ, тэрэшэлэн набшаһата тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ, хулһа, ожорһо болон бусад ногоонуудай сабшалгые эмхидхэхэ шухала.

Орооһото культурануудай ургаса хуряалгын эхилтэр үбһэ хуряалгые, һурилэлгые гүйсэд дүүргэхэ ба силос даралгые 90 процент болгохоор бодомжолжо, колхоз бүридэ үбһэ сабшалгын, силос даралгын 5 хоногой даалгабарине энэ дары хүргэхэ хэрэгтэй. Тэрэ зорилгоор, ажал хэжэ шадаха колхознигуудые тэжээл бэлэдхэлгэдэ эгээл олоорнь хабаадуулжа, хүн бүхэнэйнь үйлэдбэриингөө нормонуудые үлүүлэн дүүргэхэ ябадал туйлаха шухала.

ВКП(б)-гэй Обкомой II пленум хадаа үбһэ хуряалга дээрэ колхозуудай машина зэмсэгүүдые, мүн МТС-үүдэй тракторна сенокосилкануудые гүйсэд ба үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха, машинаар үбһэ сабшалгын отрядуудые саг соонь бүридүүлжэ, тэдэниие мэргэжэлтэй кадрнуудаар болон хүдэлмэришэ хүсөөр, үбһэ хуряалгада хэрэгтэй зэмсэгүүдээр хангаха ябадалда шухала анхарал табиһан байна. Тэрэшэлэн пленум болбол сабшалангай ба тэжээлэй культурануудай хоротонтой тэмсэлдэ, мүн тэжээлэй корнеплодуудай, силоснэ культурануудай, тэрэшэлэн фермэ шадархи участогуудай хартаабхын тарилгые саг соонь ба эрхим шанартайгаар харууһалха ябадал эмхидхэхыень республикын хүдөө ажахын Министерствые, ВКП(б)-гэй айкомуудые, аймгүйсэдкомуудые ба колхозуудай правленинүүдые уялгалаа.

Үбһэ хуряалга дээрэ эрхим шанар сахихын зорилгоор, сабшагдаһан талмайе, бэлэдхэгдэһэн үбһые ба дарагдаһан силосые колхозуудай таряанажалай бригадануудай бригадирнууд ба фермэнүүдые даагшад—үдэр бүри, тиихэдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр 10 хоног соо нэгэ удаа тушаажа абаха гурим колхоз бүридэ байгуулагдаха ёһотой.

ВКП(б)-гэй Обкомой пленум болбол үбһэ ногооной ургасые үхэр малда гэшхүүлдэг, сабшалан ба бэлэдхэгдэһэн үбһэ тэжээлые иишэ тиишэнь үридэг, тэрэшэлэн тэжээл бэлэдхэлгээр мэдээ хүргэхэдөө үгы тоонуудые нэмэжэ бэшэдэг хорото ябадалнуудые дары болюулха гэһэн эрилтэ хүдөө ажахын Министерствоһээ, ВКП(б)-гэй айкомууд ба аймгүйсэдкомуудһаа хэһэн байна. Мүн ВКП(б)-гэй Обкомой II пленумэй тогтоолой ёһоор, колхозуудай правленинүүд хадаа хуряагдаһан ба һүрилэгдэһэн бүхы үбһые хэмжэжэ, шэгнүүрыень тодорхойлхо, орошолхо ба бэлэдхэгдэһэн тэжээлээ бүгэдыень колхозуудай кладовщигууд (фуражирнуудта) актаар тушаажа үгэхэ ба тэрэнэй хойноһоо шанга харууһа эмхидхэхэ ёһотой.

Үхэр малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые колхоз бүридэ заатагүй дүүргэжэ, малажалдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тулада колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр эмхидхэхэ, политическо-ниитын хүдэлмэрие үндэр дээдэ хэмжээндэ табиха, түрүүшүүлые урмашуулха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ шухала.

Республикын партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхозууд ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зорилго хадаа ВКП(б)-гэй Обкомой пленумэй тогтоолые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ ябадал болоно. Тиихын тулада, үбһэ хуряалга болон силос даралгые энэ гэһээр хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулха, түрүүшын үдэрһөө эхилээд сабшалан дээрэ колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Партиин Обкомой II пленумэй тогтоолой эрилтын ёһоор, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые саг соонь үнгэргэжэ, колхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй ба адуу моридые хүгжөөхэ 2 жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ республикын партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхозуудай, МТС-үүдэй эгээл нангин, эгээл харюусалгатай зорилго мүн.

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые шагналга

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө Зэдын, Иволгын, Прибайкальска, Баргажанай аймагуудай олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденууд ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар шагнаба.

«Эхын алдар» гэжэ нэгэдэхи зэргын орденоор 2 хүн, «Эхын алдар» гэжэ хоёрдохи зэргын орденоор 2 хүн, «Эхын алдар» гэжэ гурбадахи зэргын орденоор 13 хүн, «Эхын медаль» гэжэ нэгэдэхи зэргын медаляар 22 хүн, «Эхын медаль» гэжэ хоёрдохи зэргын медаляар 28 хүн шагнагдаба.

Шагнагдагшадай дунда юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн Прибайкальска аймагай Селенгинскэ шпалозаводой гэрэй эзэн эхэнэр А. И. Обухова, Зэдын аймагай Енхор тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Ф. С. Хайдукова, зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн Баргажанай аймагай «XVIII партсъезд» колхозой гэшүүн В. М. Шангина ба бусад бии.

РСФСР-эй Верховно Соведэй IV сесси

РСФСР-эй Верховно Соведэй 1950 оной июлиин 5-най заседани тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Июлиин 5-да, үдэшын 6 часта, Кремльдэ, Кремлёвско Ехэ Ордон соо РСФСР-эй Верховно Соведэй гурбадахи заседани болобо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшэ депутат **М. П. Тарасов** түрүүлэгшээр һууба.

Хэлсэхэ зүйлдэ—РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба РСФСР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай элидхэлые зүбшэн хэлсэлгын үргэлжэлэл.

Депутат **С. Н. Решетов** (Великолукска округ, Великолукска область), депутат **А. М. Герасимов** (Уваровска округ, Тамбовско область), **Г. И. Сухарев**—РСФСР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министр, депутат **И. И. Иванов** (Алексеевскэ округ, Воронежско область), депутат **И. С. Софронов** (Коми-Пермяцка округ, Молотовско область), **Е. И. Леонтьева**—РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ Комитедэй Түрүүлэгшэ, депутат **П. М. Сидоров**, (Новосокольническо округ, Великолукска область), депутат **Д. Ц. Цыремпилон** (Улан-Удын округ, Бурят-Монголой АССР), депутат **В. С. Цветкова** (Фурмановска округ, Ивановска область) гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Энээгээр РСФСР-эй Верховно Соведэй гурбадахи заседани хааг даба.

РСФСР-эй Верховно Соведэй 1950 оной июлиин 6-най заседани тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Июлиин 6-да, үглөөнэй 11 часта, Кремльдэ, Кремлёвско Ехэ Ордон соо РСФСР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи заседани болобо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшэ депутат **М. П. Тарасов** түрүүлэгшээр байна.

Хэлсэхэ зүйлдэ — РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба РСФСР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ.

Депутат **К. К. Николаев** (Свердловско областиин Ревдинскэ округ), депутат **Д. И. Алехин** (Курска областиин Советскэ округ), депутат **М. Г. Малеев** (Курска областиин Курска городской округ), депутат **М. З. Мавлютова** (Башкирска АССР-эй Альшеевскэ округ), депутат **Н. А. Горнов** (Амурска областиин Куйбышевска округ), **А. И. Максимов**—РСФСР-эй хүдөө ажахын Министр, депутат **Г. И. Воронов** (Читинскэ областиин Читинскэ городской округ), депутат **М. Д. Русин** (Удмуртска АССР-эй Сарпульска округ), депутат **М. А. Перцев** (Челябинска областиин Златоустовска городской округ), **Д. П. Проферансов** — РСФСР-эй коммунальна ажахын Министр, депутат **С. П. Шиловцев** (Куйбышев городой Ленинскэ округ), депутат **А. Г. Соколов** (Смоленскэ областиин Димитровско округ) гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Энээгээр РСФСР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи заседани хаагдаба.

СОВЕТСКЭ АРАДАЙ ХУСЭТЭ ГОЛОС

★ ★ ★ ★

Закаменай ажалшадай харюу

ЦАКИР. (**Телефоноор абтаба**). Стокгольмско конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй уряа доро гар табилган Закаменай аймагта политическэ угааехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэржэ байна.

Аймагай центрһээ 150 километр холо газарта, үсхэн ногоотой ба тунгалаг уһатай Сонгино гэжэ газарта «Улаан Далахай» ба Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой малшад адуу малаа зунай бэлшээридэ адуулжа, ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, таргалуулжа байнад.

Аймагай центрһээ ошоһон элидхэлшэһээ ба газетэнүүдһээ Корееын арадай демократическа республикада американска агрессорнүүдэй добтолон ороһыень дуулан гэхэдээ колхозно малшад энэ агрессивнэ актда тон ехээр дураа гутаба. Тэдэ эб найрамдалай Советскэ комитедэй пленумэй резолюци, СССР-эй Верховно Соведэй мэдүүлгэ, Стокгольмско уряа гэхэ мэтын документнүүдые зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр, тэдээниие тон ехээр һайшаажа, Уряа доро бултадаа гараа табибад.

Мүн, аймагай центртэ олон хүн зоной хабаадалгатай суглаанууд болобо.

Аймагай больницын коллективэй суглаан дээрэ аймсоведэй депутат-медсестра К. Л. Жаркова гэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ:

— Дайе үүдхэгшэдтэ хатуу харюу болгон Эхэ ороноо улам хүсэтэй болгохын түлөө бүхы хүсэеэ үгэхэбди. Бидэнэр хадаа дэлхэй дээрэ эгээн үнэтэй капитал — советскэ хүнүүдэй бэеын элүүрые һайнаар сахихабди.

Эдэ мэтын патриотическа мэдүүлгэнүүд суглаан бүхэн дээрэ дуулдана.

Ж. Будаев.

Арадуудай хани барисаанай түлөө

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Стокгольмско уряада гар табилга хадаа Советскэ правительствын эб найрамдалда дуратай политикые ленинградецуудай дүүрэнээр ба нэгэн һаналаар һайшааһанай толотомо демонстраци болоһон байна. Эб найрамдал тухай документдэ гар табилга — городой ниитын ажабайдалай центр болобо. Хүдэлмэришэдэй ба инженернүүдэй, эрдэмтэд ба студентнүүдэй, түмэрзамайхид ба артистнуудай олон тоото суглаанууд хаа хаанагүй болоно. Стокгольмско уряада өөрынгөө нэрэнүүдые табихадаа, ленинградайхид зүрхэ долгиломо, простой үгэнүүдээр өөһэдынгөө һайн һайхан һанал бодолые мэдүүлнэ.

Резино-техническэ хэрэгсэлнүүдэй заводой участогай мастер П. М. Харин Стокгольмско уряада гараа табяад, иигэжэ хэлэбэ:

— Бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэн шэнэ дай үүдхэгшэд—американска агрессорнүүдые хараана. Дайн гэдэг аюулта үгые хэтэ мүнхэдөө манай хүүгэдэй мартахын тула манай правительство, нүхэр Сталин бүхы юумые хэнэ.

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй оперо ба баледэй академическа театрын хүдэлмэрилэгшэд уряада өөрынгөө гарнуудые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр табиба. Сталинска шангай лауреат, РСФСР-эй габьяата артистка О. Кашеварова зүрхэ хүдэлгэмэ үгэ хэлээ.

— Манай советскэ Эхэ орон хадаа, —гэжэ тэрэ мэдүүлбэ, — эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй түрүү лини дээрэ байна. Тэрэ хадаа эб найрамдалай түгэс хүсэтэ түшэг тулгууринь мүн байна. Дай үүдхэгшэдэй һэдэлгэнүүдтэ бидэнэр, искусствын хүдэлмэрилэгшэд, иигэжэ харюулнабди: «Үгы, бидэндэ дайн хэрэггүй, дайниие уридшалан болюулхын түлөө бидэнэр бүхы юумэ хэхэбди».

Эб найрамдал дайниие илахал

Киргизскэ ССР-эй Ошско областиин городууд ба тосхонуудта Стокгольмско уряада гар табилгада зорюулагдаһан олон тоото суглаанууд боложо байна. Хлопок таригшад, нүүрһэ малтагшад, малшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд атомна зэбсэг хорихые эринэ.

Арбанска районой Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин хлопок таригшадай суглаан угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө. Социалистическэ Ажалай Герой Алля Анаров түрүүлэн үгэ хэлээ.

— Советскэ орондо ажаһуудаг байһандаа бидэнэр омогорхонобди. Атомна зэбсэг хорихо тухай Стокгольмско уряада гар табихадаа, би эб найрамдал хадаа дайниие илаха юм гэжэ этигэнэб.

Ошско областиин ажалшад Стокгольмско уряада нэгэн хүн шэнгеэр гараа табина.

Доной таряашад американска агрессорнүүдэй ябуулгануудые буруушаана

РОСТОВ-на-ДОНУ, июлиин 5. (ТАСС). Доной үргэн уужам полинууд дээрэ хаа хаанагүй ургаса хуряалга эхилбэ. Олон зуугаад комбайнууд полинуудта гараа.

Баян ургаса хуряажа байгаа Доной хасагууд дай үүдхэгшэдые бузарлана.

Аксайска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой бригадна станда болоһон суглаан дээрэ колхозник Пастухов иигэжэ хэлээ:

— Бүхы советскэ арад, бүхы оронуудай эгээлэй хүнүүд дайе хүсэнэгүй. Бидэ, донской хасагууд, баян ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахын тула хүсэеэ хайрлангүй ажаллахабди.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой цехүүдээр атомна зэбсэгүүдые хорихо ба эб найрамдалай түлөө Стокгольмско Уряа доро гар табилга политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэржэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: паровозо-хабсаралгын цехын хуушанай хүдэлмэришэн—слесарь А. С. Шумилов Стокгольмско Уряада гараа табижа байна.

В. Муллерай фото.

Эб найрамдал хүсэнэбди

Һаяхан республиканска аптекоуправлениин байшан соо эб найрамдалые хамгаалгын Советскэ комитедэй хандалгые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан митинг болобо.

Митингдэ хабаадагшад Стокгольмско уряа тушаа өөһэдынгөө һанамжануудые хэлээ.

— Бидэнэр хоёрдохи империалистическэ дайнай асарһан гашуудал хохидолые үшөө мартаагүйбди, тиин мүнөө американска агрессорнүүд Гитлерэй зам руу тэгүүлнэ, — гэжэ № 2 аптекые эрхилэгшэ нүхэр Малых хэлэбэ.— Бидэ Стокгольмско уряа доро гараа табихадаа, эб найрамдалай хүсэнэй илагдашагүйдэнь батаар этигэнэбди. Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэдээ, өөһэдынгөө зол жаргалта байдалай түлөө тэмсэнэбди. Тиимэһээ советскэ хүн бүхэн энэ уряа доро гараа табиха ёһотой.

Эхэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай инвалид нүхэр Воронин эб найрамдалай бата бэхи хүсэндэ зорюулжа бэшэһэн өөрынгөө шүлэгүүдые уншаа.

Саашань, нүхэд Копилым, Антонов, Недоедов, Кудрина ба бусад үгэнүүдые хэлээ.

Һүүлээрнь митингдэ сугларагшад барандаа маша ехэ эдэбхитэйгээр Стокгольмско уряа доро гараа табибад.

Эб найрамдалые хамгаалая

Эб найрамдалые хамгаалая, шэнэ дай үүдхэгшэд — американска империалистнуудай, английска буу зэбсэг ханхинуулагшадай дэлхэй дээрэ шуһата дайе һүжэрөөхые болюулая гэһэн үгэнүүдээр советскэ хүнүүд Стокгольмско Уряада гараа табинад. Дайн сэрэгэй хохидол зоболон асардагынь ба эб найрамдалай ашаг туһыень бидэ һайса мэдэнэбди. Атомна зэбсэгые хорихо тухай Саг үргэлжын комитедэй Уряае дэмжэхэ гэһэн СССР-эй Верховно Соведэй мэдүүлгые бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэн үнэн зүрхэнһөө һайшаана.

Америка ба Англиин империалистнар түүхые гэдэргэнь ябуулха гэжэ дэмы оролдонод. Тэдэнэр эб найрамдалай тала баригшадай, прогрессэй ба демократиин хүсэнтэй тэмсэхын тулада элдэб муухайгаар аашалнад. Бүхы дэлхэйе эзэмдэхэ түсэбөө бэелүүлхын түлөө тахалай бацилла, колорадска сохо болон элдэб хуурмаг пропагандые эб найрамдал дурладаг оронуудай дунда тараанад. Тэдэниие атомна бомбоор айлгахые хүсэнэд. Научна эрдэм ухаанай шэнэ шэнэ нээлтэнүүдые дайн сэрэгтэ, арадые хюдаха ба тэдэнэй материальна, культурна баялигуудые үгы хэхэ ябадалда шуһата империалистнар хэрэглэдэг байна.

Бүхы советскэ хүнүүд атомна зэбсэгые үгэ дуугүйгөөр хорихые хүсэнэд. Дай үүдхэгшэдтэ хатуу харюу үгэхын тулада өөрынгөө ажалда бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, Эхэ орондоо бүри ехээр ашаг туһа хүргэхэ хүсэлэнтэйгөөр эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй Уряада гараа табиһан байнаб.

А. Давыдов,
научна хүдэлмэрилэгшэ.

РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба РСФСР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай

РСФСР-эй финанснуудай Министр И. И. ФАДЕЕВЭЙ элидхэл)*

Дайнай хойто тээхи табанжэлэй түсэб тухай Хуули дотор — «үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ нэмэлтэ урмашуулга болохо олзын ба ажахын тоосооной удхашанарые арадай ажахыда дээшэлүүлхэ» гэһэн шухалын шухала зорилго табигдаа. Республикын гүрэнэй предприятинууд болбол энэ зорилгые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, социалистическэ накопление таһалгаряагүйгөөр ехэ болгоно. РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет дотор олзонуудһаа отчислени жэлһээ жэлдэ ургана. 1946 ондо иимэ отчислени 4 миллиард 693 миллион түхэриг болоо, тиихэдэ 1950 ондо олзонуудһаа отчислени 8 миллиард 862 миллион түхэригэй хэмжээтэйгээр тодорхойлогдоно. Гүрэнэй предприятинуудай олзын дээшэлэлтэ хадаа үйлэдбэрилгын хэмжээе үргэдхэлгэ дээрэ, тэрэшэлэн ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлһэнэй, түүхэй эдые, эд материалнуудые, түлишэ ба электроэнергиие гамтайгаар гаргашалһанай аргаар продукциин өөрынь үнэ сэнгые химдаруулга дээрэ үндэһэлнэ.

Олзын талаар хараалагдаһан даалгабаринуудые дүүргэхын тулада 1950 ондо РСФСР-эй арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүдэлмэрие саашадань һайжаруулха ябадал туйлаха, бии байгаа резервнүүдые гүйсэдөөр элирүүлхэ ба ашаглаха ябадал хангаха ба гүрэнэй түсэбые бүхы показательнуудаарнь дүүргэхэ ябадал хангаха шухала хэрэгтэй.

1949 ондо ажалшадай творческо эдэбхиин ашаар доторой ресурснуудые ашаглалгада Республикын фабрикануудта ба заводуудта ехэ амжалтанууд туйлагдаһан байгаа. РСФСР-эй промышленность нэмэлтэ продукци ехээр үгэһэн ба Гүрэнэй бюджедтэ түсэбһөө гадуур хахад миллиардһаа дээшэ түхэриг үгэһэн байна.

Зүгөөр, зарим Министерствонүүд резервнүүдые элсүүлхын түлөө ёһотой тэмсэл хэнэгүй, тэдэндэ тогтоогдоһон гүрэнэй даалгабаринуудые муугаар дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министерство 1949 ондо накоплениин түсэбэй оройдоол хахадые дүүргэээ. Энэ Министерствын хэдэн леспромхозуудта бии байһан механизмууд ба транспортна хэрэгсэлнүүд тон муугаар хэрэглэгдээ. Тракторнуудые ба электрохюрөөнүүдые хангалтагүйгөөр хэрэглэһэнэй эсэстэ нэгэ кубометр модые механизированнээр бэлэдхэлгын сэн түсэбһөө 10 шахуу процент ехэ үнэтэй боложо, гүрэндэ ехэ гарза ушаруулаа.

РСФСР-эй мяханай ба һүнэй промышленностиин Министерство гүрэнэй даалгабаринуудые дүүргэхэ талаар нилээд гээгдэжэ ябана. Нёдондо жэлдэ Министерство болбол олзонуудһаа отчислени хэхэ уялгануудаа 134 миллион түхэригөөр дүүргэээгүй. Түлбэринүүдые дүүргэхэгүй ябадал болбол мяханай ба һүнэй промышленностиин Министерствын хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэнэй хойшолон мүн. Тэрэнэй нэгэшье главна управлени нёдондо жэлдэ продукциин шанарай талаар түсэб дүүргэлгые хангаагүй. Мяханай ба һүнэй промышленностьдо сортын доошолһонһоо боложо гараһан гээлтэнүүд 39 миллион түхэригһөө дээшэ болоо, тэрэ тоодо продукциин эзэн бусаар хадагалһанай эсэстэ 18 миллион түхэригэй гарза хэгдээ.

Республикын зарим нэгэн предприятинууд дээгүүр продукциин голодһо гаргаха ябадалтай тэмсэл хүсэдөөр хэгдээгүй. Нютагай промышленностиин Министерствын предприятинуудта нёдондо жэлдэ эбдэрэлһээ ба голодһо гараһанһаа боложо 5 миллион түхэригэй гээлтэ хэгдээ, тиихэдэ РСФСР-эй хүнгэн промышленностиин Министерствын шэлэй заводуудта — 7 миллион түхэриг болоо. Эдэ ехэ дутагдалнууд хадаа хэдэн предприятинууд дээрэ продукциин өөрынь үнэ сэнгые дээшэлүүлээ, накоплениин түсэбүүдые ба бюджедэй үмэнэхи уялгануудаа эдэнь дүүргээгүй.

Продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха даалгабаринуудые заатагүй дүүргэхэ, шэнэ техникые ба үйлэдбэрилгые эмхидхэхэ эрхим методүүдые саашадань нэбтэрүүлхэ ябадал хангаха, эзэн буса ябадалтай эрид тэмсэл хэхэ эрилтэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ хэгдэнэ.

Министерствонүүд ба Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд болбол тэдэнэй мэдэлдэ байһан предприятинуудай ашаг олзые хэлбэрилтэгүйгөөр дээшэлүүлхэ ябадалые оролдосотойгоор туйлаха ёһотой.

РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедэй доходууд дотор эрьесын налогһоо хэгдэхэ отчислени нилээд ехэ һуури эзэлнэ.

1950 ондо Республикын территори дээрэ эрьесын налогһоо бүхы дээрээ 171 миллиард 471 миллион түхэриг орохо ёһотой. Энэ суммаһаа 160 миллиард 403 миллион түхэригынь союзна бюджедтэ оруулагдажа, ниитэ гүрэнэй хэмжээ-ябуулгануудые финансировалгада зорюулагдаха байна. Гүрэнэй бюджедэй доходуудай энэ оролтын талаар түлбэринүүдые саг болзор соонь оруулгын ямар ехэ шухала удхашанартай байһаниинь энээнһээ харагдана

Предприятинуудай ба ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй олонхинь гүрэнэй үмэнэхи финансова уялгануудаа саг болзор соонь дүүргэнэ. Зүгөөр, эрьесын налогһоо орохо түлбэриин болзорые эбдэдэг хүтэлбэрилэгшэд үшөө бии байна. Энээнэй эсэстэ РСФСР-эй мяханай ба һүнэй промышленностиин Министерствын предприятинууд энэ жэлэй январиин 1-дэ 31 миллион түхэриг үри доёнхотой үлөө, нютагай промышленностиин Министерствын предприятинууд — 10 миллион шахуу түхэриг ба олзоборилгын кооперациин предприятинууд — 9 миллион түхэриг үри доёнхотой байба. РСФСР-эй мяханай, һүнэй промышленностиин Министерство, нютагай промышленностиин Министерство ба олзоборилгын кооперациин Управлени болбол гүрэнэй үмэнэхи финансова уялгануудаа дүүргэхын тула шухала хэмжээнүүдые абаагүй гэжэ эдэ баримтанууд харуулна.

Эрьесын налогһоо оролтые саг болзор соонь ба гүйсэдөөр оруулхын шухалын шухала услови хадаа предприятинуудай өөһэдынгөө үйлэдбэриин программануудые ба эд товарай эрьесын түсэбүүдые дүүргэхэ ябадал болоно.

Манай орон дотор промышленна ба эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгын таһалгаряагүйгөөр ехэ боложо байһанай, советскэ түхэригэй худалдажа абаха шадабариин ургаһанай, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай бодото салин хүлһэнэй ургаһанай, таряашадай доходуудай дээшэлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ советскэ худалдаа наймаа хэлбэрилтэгүйгөөр хүгжэжэ байна. Хүн зондо эд товарнуудые худалдалга нютаг бүхэндэ эрид ехэ болоо. Хэрэглэлэй шэнжэнь хубилаа. Товар худалдажа абагша хадаа эгээл олон янзын ассортиментын ба үндэр шанартай товарнуудые эрижэ байна.

Гэхэтэй хамта зарим нэгэн худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Хэдэн ушарта хүн зоной хэрэглэлые хараадаа абангүйгөөр товарнууд асарагдадаг. Складуудта бии байһан товарнууд зарим магазинуудта худалдаанда байдаггүй. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд болбол заримдаа товарнуудай шанарые һайжаруулха эрилтэ товар үгэгшэдтэ хэдэггүй байна.

Энээнһээ боложо, жэшээлхэдэ, Челябинска областиин торгнууд 1950 оной январиин 1-дэ 15 миллион түхэригэй гүйсэгүй товарнуудтай байгаа, Молотовско областиин торгнууд — 16 миллион түхэригэй ба Кемеровскэ областиин торгнууд — 22 миллион түхэригэй гүйсэгүй товарнуудтай байгаа. Заагдаһан организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол гүрэнэй копейкые гамнаха уялгануудаа мартаһан байна. 1949 ондо Молотовско областиин нютагай торгнууд 11 миллион түхэригэй, Челябинска областиин — 15 миллион түхэригэй ба Кемеровскэ областиин — 21 миллион түхэригэй үлүү гаргаша ба гарза хэһэн байгаа. РСФСР-эй худалдаа наймаанай Министерствын нютагай торгнуудай ба столовонуудай трестнүүдэй бүхы системэ дотор иимэ үлүү гаргаша ба гарза 470 миллион түхэригһөө дээшэ болоо.

Эдэ бүхы ехэнүүд дутагдалнууд хадаа товарай эрьесын түсэб дүүргэлгэдэ, торгнуудай финансова ажал-ябуулгын үрэ дүнгүүдтэ нүлөөлһэн ба гүрэнэй үмэнэхи уялгануудаа тэдэнэй дүүргэхэгүй ябадалда хүргэһэн байна. РСФСР-эй худалдаа наймаанай Министр нүхэр Макаров болбол худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэридэ ёһотой гурим тогтоохын тула эрид хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Эрьесын налогой талаар түсэб дүүргэлгэ хадаа тэрэшэлэн нютагай ресурснуудаар үргэн хэрэглэлэй товарнуудые бүтээлгые ехэ болгохын тулада бүхы арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ эрилтэ хэнэ.

Нютагай ба кооперативна промышленность дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ ехэнүүд амжалтануудые туйлаһан ба валова продукци бүтээн гаргалгаар дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээе нэгэ хахад дахин үлүүлһэн байна.

Зүгөөр, нютагай ба кооперативна промышленностиин хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд үшөө бии байна. 1949 ондо олзоборилгын коопераци болбол түсэблэгдэһэн 99 янзын зүйлнүүдһээ оройдоол 43 янзын зүйлнүүдээрнь түсэбөө дүүргээ. Кооперативна ба нютагай промышленностиин продукциин шанар олон ушарта үшөө муу байдаг, тиихэдэ зүйлнүүдэй үнэ сэн үндэр байдаг. Энээнһээ боложо артельнүүдтэ ба райпромкомбинадуудта энэ жэлэй эхиндэ 290 миллион түхэригэй гүйсэгүй товарнууд суглараһан байба.

Нютагай ба кооперативна промышленностиин саашанхи хүгжэлтэ хадаа түүхэй эдүүдэй нютагай ресурснуудые ашаглалгаһаа, өөрын түүхэй эдэй базые үргэдхэлгэһөө дулдыдаха байна. Гэхэтэй хамта хэдэн хизаарнуудта ба областьнуудта нютагай органууд промышленностиин түүхэй эдэй өөрын базые хүгжөөхэ асуудалнуудые һулаар эрхилдэг, бусад областьнуудһаа товар абахаяа хүлеэжэ байдаг.

Нютагай промышленностиин хүгжэлтын талаар Уралай, Сибириин ба Дальна Востогой районууд илангаяа гээгдэжэ ябана. Хабаровска хизаарта нютагай ба кооперативна промышленностиин бүтээн гаргаһан үргэн хэрэглэлэй эд товарнууд розничо худалдаа наймаанда 3 процентһээ бага болоно. Свердловск городто ба Свердловскэ областьдо металлическа амһарта, хутага, вилкэ, керосинка гэхэ мэтэ зүйлнүүд мүнөө хүрэтэр асарагдадаг зангаараа, харин тиихэдэ эдэ бүхы товарнууд хадаа гансашье нютагай хэрэглэлнүүдые хангахаһаа гадна, харин бусад областьнуудта абаашахын тулада хүрэхэ хэмжээтэйгээр нютаг дээрээ үйлэдбэрилэгдэжэ болохо юм.

Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд болбол үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые, тиихэдэ һайн шанартай ба химда сэнтэй товарнуудые бүтээн гаргалгые үргэдхэхын тулада союзна промышленностиин предприятинуудай отходуудые ба нютагай түүхэй эдүүдые үргэнөөр ашаглаха ёһотой. Тэрээнтэй хамта нютагай ба кооперативна промышленностиин предприятинуудай ашаг олзые хэлбэрилтэгүйгөөр дээшэлүүлхэ ябадал туйлаха шухала.

1950 ондо РСФСР-эй бюджедтэ социалистическэ ажахыһаа орохо доходуудай эрид ехээр ургахатай хамта хүн зонһооородог түлбэринүүд миил багаар ехэ болоо. Финансова органууд болбол бюджедтэ орохо эдэ түлбэринүүдые саг болзор соонь ба гүйсэдөөр суглуулха ябадал хангаха ёһотой.

Нёдондо жэлдэ зарим финансова органууд болбол хүн зонһоо налог суглуулха хүдэлмэридэ ехэнүүд дутагдалнуудые гаргаһан байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Налог суглуулга хадаа илангаяа Калужска, Кемеровскэ, Молотовско, Орловско ба Ростовско областьнуудай финансова органуудаар хангалтагүйгөөр үнгэрэгдөө.

РСФСР-эй финанснуудай Министерство болбол финансова органуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые абажа байна. Тэрэшэлэн Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд түлбэринүүдэй саг болзор соогоо орохын хойноһоо хиналта шангадхадаг ба финансова органуудта туһаламжа хүргэдэг болохонь шухала.

Гүрэнэй урьһаламжануудһаа отчислени хэжэ, Республикын бюджедтэ 7 миллиард 336 миллион түхэриг оруулхаар хараалагдана. Энэ оной майда гаргагдаһан, СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Табадахи урьһаламжа захилга хадаа Российска Федерациин бүхы городуудта ба тосхонуудта тон ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр үнгэрһэн ба урьһаламжа тараахаар хараалагдаһан хэмжээе ехээр дээшэлһэн байна. Зорилго юуб гэхэдэ, Гүрэнэй бюджедтэ урьһаламжаһаа орохо зөөринүүдые саг болзор соонь ба гүйсэдөөр оруулга хангаха ябадал болоно. Энэ зорилгые дүүргэлтэ хадаа илангаяа тодо һайнаар хүдэлмэрилхыень финансова органуудһаа ба нөөсэлгын кассануудһаа эринэ, гүрэнэй кредидтэ ба нөөсэлгын хэрэгтэ туһалха предприятинууд дээгүүрхи, эмхи зургаануудтахи ба организацинуудтахи комиссинуудай ажал-ябуулгые һайжаруулха эрилтэ хэнэ.

Манай ороной ажалшадай ажана тэниглэн байдалые хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлгэ хадаа арадай нөөсэлгын ургахын тулада зохистой һайн условинуудые бии болгоно. РСФСР-эй нөөсэлгын кассануудта хүн зоной нөөсэ хадаа 13 миллиард шахуу түхэриг болоо. Ганса нёдондо жэлдэ нөөсэлгын хэмжээ 1 миллиард 900 миллион түхэригөөр ехэ болоо, тиихэдэ мүнгэ хаагшадай тоо — 1 миллион 400 мянган хүнөөр олошороо. 1950 ондо нөөсэлгын кассанууд болбол өөрынгөө хүдэлмэриин саашанхи һайжаралтые ба городуудташье, хүдөө нютагуудташье шэнэ нөөсэлгэнүүдэй нилээд ехээр орохыень хангаха ёһотой.

Бюджет дотор гүрэнэй уялгата страхованиһаа отчислени хэжэ энэ страхованиин түлбэриин ниитэ хэмжээнһээ 15 процентыень оруулхаар хараална. Гүрэнэй страховани ехэ удхашанартай байна. Гэхэтэй хамта, хэдэн областьнуудта энэ шухала участогай хүдэлмэри үшөө гээгдэжэ ябана. Тамбовско, Орловско, Омско ба Чкаловска областьнуудта Госстрахай органууд тогтоогдоһон даалгабаринуудые дүүргэнэгүй. Энэ хүдэлмэриин, илангаяа һайн дуранай страхованиин талаар хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ шухала. Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд болбол гүрэнэй страхованиин операцинуудые хүгжөөлгэдэ страховой органуудта алибүхы туһаламжа хүргэхэ ёһотой.

Гаргашануудта орохомни.

РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджедэй гаргашанууд

Дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй табадахи жэлдэ Российска Федерациин үмэнэ байгаа зорилгонуудтай зохилдуулан, РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджедэй мүнгэн зөөринүүд иимэ хэмжээ-ябуулгануудые финансировалгада зорюулагдана (миллион түхэригөөр):

Арадай ажахыда	10276
тэрэ тоодо финансировалга:	
промышленностиие	864
хүдөө ба ой модоной ажахые	3879
коммунальна гэр-байрын ажахые	3939
арадай ажахын бусад һалбаринуудые	1594
Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта	38109
тэрэ тоодо финансировалга:	
гэгээрэлые	21696
элүүрые сахилга ба физическэ культурые	12005
социальна страхование ба социальна тэдхэмжые	4408
Гүрэнэй захиргаанай органуудые ба судебнэ органуудые тэдхэмжэдэ	4842
Бусад гаргашануудта	711

РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедэй зөөриин арбанай юһэн хубинь ажахыда ба социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта зорюулагдана гэжэ энээнһээ харагдана.

1950 ондо шэнэ фабрикануудые, заводуудые, коммунальна предприятинуудые, гэр байрануудые, һургуулинуудые ба больницануудые барилгада мүнгэ һомололго нилээд ехээр ургана. Капитальна барилгада бюджедһээ 6 миллиард 41 миллион түхэриг гаргашалагдаха, тиихэдэ нёдондо жэлдэ 5 миллиард 79 миллион түхэриг табигдаа һэн. РСФСР-эй мэдэлдэ байгаа ажахыда хэгдэһэн капиталовложенинүүдэй ниитэ хэмжээ арадай ажахын түсэбөөр 7 миллиард 366 миллион түхэригөөр хараалагдаа, тиихэдэ 1949 оной түсэбөөр энэ болбол 6 миллиард 182 миллион түхэриг болоо һэн.

РСФСР-эй арадай ажахыда капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээ таһалгаряагүй үргэдэжэ байна. Нёдондо жэлдэ энэ хадаа 1948 ондо орходоо 107 процент болоо һэн, тэрэ тоодо нютагай промышленностиин Министерствын талаар—104 процент, РСФСР-эй хүдөө ажахын Министерствын ба совхозуудай Министерствын талаар—119 процент, нютагай Соведүүдэй гэр байрын ба коммунальна барилгын талаар—111 процент болоо.

Тэрээнтэй хамта капитальна барилгада ехэнүүд дутагдалнууд бии. Продукциин өөрын үнэ сэнгые промышленностиин саг үргэлжэ доошолуулжа байхадань ба энээнэй үндэһөөр эд товарай сэнгэй доошоо орожо ба советскэ түхэригэй бэхижэжэ байхадань, барилгын үнэ сэн үшөө хэтэрхы ехэ байһаар. Барилгын үндэр ехэ үнэ сэн хадаа проектнүүдтэ ба сметэнүүдтэ үлүү ехэ гаргаша хэһэнэй, тэрэшэлэн барилгын хүдэлмэринүүдэй эмхидхэлэй хангалтагүй байһанай хойшолон мүн. Хэдэн барилганууд дээрэ механизмууд муугаар хэрэглэгдэнэ. Материалнууд ба мүнгэн зөөринүүд гараагдана, нэмэлтэ гаргашанууд ехэ болгогдоно.

Эдэ шалтагаануудһаа боложо нютагай түлишын промышленностиин Министерство 1949 ондо капитальна барилгын түсэбые оройдоол 85 процент дүүргээ, шэнэ хүсэнүүдые, тусхайлхада, Дулевска торфобрикетнэ заводые ба Александро-Невскэ нүүрһэнэй шахтануудые ашаглалгада оруулха ябадал хойшолуулагдаа.

Парти ба правительство гэр байрын барилгые хүгжөөлгэдэ ба городууд болон хүдэлмэришэнэй поселогуудые болбосон түхэлтэй болголгодо ехэ анхаралаа хандуулна. Энэ зорилгоор Гүрэнэй бюджедһээ жэл бүри ехэ зөөри табигдадаг. Байрын талмай хэлбэрилтэгүй ехэ болоно, городууд ба хүдэлмэришэдэй поселогууд улам бүри болбосон болоно. Болбосон түхэлтэй болголгодо хүн зон өөһэдөө эдэбхитэйгээр хабаадана. Ростов-на-Дону, Свердловск, Калуга, Рязань ба бусад городуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд ба ажалшад өөһэдынгөө городууд тухай патриотическа анхаралай жэшээ харуулна.

Тэрээнтэй хамта энэ шухала хэрэг тухай нютагай органуудай ёһотой анхаралаа табидаггүй городууд ба областьнууд үшөө бии байна. Новосибирскэ, Архангельска областьнуудта ба Алтайн хизаарта гэр байра барилгын түсэбүүд 1949 ондо дүүргэгдээгүй байгаа. Молотов, Челябинск, Новосибирск городуудта, Ульяновска, Читын областьнуудта, Приморско, Алтайн хизаарнуудта ба Татарска республикада байрын гэрнүүдые капитальнаар заһабарилха түсэбүүд дүүргэгдээгүй.

Немецкэ эзэмдэгшэдэй һандаргаһан ородой хуушанай 15 городуудые һэргээн бодхоохо тухай Союзна Правительствын тогтоолые дүүргэлгэ дээрэ тусгаар тогтожо хэлэхэ шухала. Эдэ городуудые һэргээн бодхоохо талаар үргэнөөр дэлгэрһэн хүдэлмэри болбол бага бэшэ үрэ дүнгүүдые үгөө. Зүгөөр, хэрбээ гэр байрын-гражданска барилгын Министерствын өөһэдынгөө барилгын организацинуудые һайнаар хүтэлбэрилөө һаань, эдэ үрэ дүнгүүд үлэмжэ ехэ байха байгаа. Курскда, Великэ Лукида, Псковто ба Смоленскдэ Министерствын барилгын трестнүүд тогтоогдоһон түсэбүүдээ саг үргэлжэ дүүргэнэгүй, тиихэдэ Министерство тэдэнэй хүдэлмэрие һайжаруулха тушаа ёһотой хэмжээнүүдые абанагүй. Гэр байрын-гражданска барилгын Министр нүхэр Игнатов болбол энээнһээ шухала тобшолол хэхэ зэргэтэй.

Саг зуураар эзэмдэлгэдэ ороһон РСФСР-эй районуудай арад зон болбол гүрэнэй туһаламжатайгаар миллион гаран гэр байрануудые бариһан ба һэльбэн бодхооһон байха юм. Эдэ районуудай хэдэн миллион арад зон землянкануудба һандархай гэрнүүдһээ һайн гэрнүүдтэ нүүжэ ороһон байнад. Гэхэтэй хамта, Орловско, Воронежско ба Новогородско областьнуудай хүдөө нютагуудта колхозникуудта гэр бариха түсэбүүд хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Хүдөөгэй ба колхозно барилгые эрхилхэ Главна Управлениин начальник нүхэр Иванов ба эдэ областьнуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд колхознигуудта гэр бариха түсэбые заабол дүүргэхэ ёһотой.

Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд барилгануудые хүтэлбэрилхэ хэрэгээ шангадхаха, үндэр темпнүүдые хангаха ба барилгын шанарые һайжаруулха, тэрээнэй сэнгые химдаруулха ёһотой.

1950 оной июлиин 1-һээ эхилэн, барилгын сметнэ үнэ сэнгые дундаа зэргээр 25 процентээр химдаруулха, тиихэдээ үйлэдбэриин хүсэнүүдые ба гэр байрын талмайе ашаглалгада оруулха тогтоогдомол даалгабаринуудые хуушан хэбээрнь байлгахые СССР-эй Правительство болбол Министерствонүүд ба зургаануудые, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые ба Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдые уялгалба. Правительствын энэ шиидхэбэри арадай ажахын ехэ удхашанартай юм. Министерствонүүд ба Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд болбол проектнүүд ба сметэнүүдэй үлүү гаргашануудые болюулжа, барилгын-монтажна хүдэлмэринүүдэй сэнгые химдаруулжа, тэрэшэлэн материалнуудай, түхеэрэлгэнүүдэй оптово үнэ сэнгүүдые дам саашадань химдаруулжа ба шэрэлгын тарифуудые бага болгожо, тэрээгээрээ барилгын үнэ сэнгые химдаруулха ёһотой.

РСФСР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдаһан РСФСР-эй 1950 оной бюджедэй проект дотор 1950 оной июлиин 1-һээ эхилэн, барилгын үнэ сэнгэй доошолһонһоо хэгдэхэ алмалта харуулагданагүй. РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет болбол СССР-эй правительствын шиидхэбэриин ёһоор, Министерствонүүдэй, автономно республикануудай, хизаарнуудай ба областьнуудай алмалта хэхэ суммые тодорхойлоод, бюджедые гүйсэдхэл болгохо зуураа тэрээниие хараадаа абаха байна.

Үйлэдбэриин хэмжээнэй ба эд бараанай эрьесын ургалта болбол республикын ажахын организацинуудай эрьесын мүнгэ зөөриие 1 миллиард 618 миллион түхэригөөр ехэ болгохо арга олгоно. Энэ ургалтые хангахын тулада ажахын организацинуудай өөһэдынь ресурснуудһаа 1 миллиард 112 миллион түхэриг ба гүрэнэй бюджедһээ — 506 миллион түхэриг табигдаха байна. Тиимэ болоходо ажахын организацинуудай өөһэдынь мүнгэ зөөринүүдһээ һомололгонууд мүнөө жэл ехэ боложо, харин бюджетнэ һомололгонууд бага болоно. Энэ хадаа республикын гүрэнэй предприятинуудай һураггүй ашагтайгаар хүдэлдэг болоһыень харуулна.

РСФСР-эй түрүү предприятинууд эрьесын мүнгэ зөөринүүдэй эрьелтые түргэдхэхын түлөө хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, 1949 ондо нилээд ехэ амжалтануудые туйлаба. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй хүнгэн промышленностиин Министерствын «Главобувиин» предприятинууд түсэбтэ хараалагдаһанда орходоо 3 хоног түргөөр мүнгэ зөөринүүдэй эрьелтые түргэдхэжэ, эрьесэһээ 4 миллион гаран түхэриг сүлөөлһэн байха юм, хүбөнгэй промышленностиин трестын предприятинууд 2,9 үдэр түргөөр эрьесые түргэдхэжэ, 2 миллион шахуу түхэриг сүлөөлбэ.

Гэхэтэй хамта, эрьесын мүнгэ зөөринүүдэй хэрэглэлтые һайжаруулхын тула зохид хэмжээ абадаггүй зарим хүтэлбэрилэгшэд ажахын организацинуудта байдаг. Тэрээн дээрэһээ боложо, тусгаарлабал нютагай промышленностиин Министерствын «Главметаллай» заводууд дээрэ мүнгэ зөөринүүдэй эрьелтэ түсэбһөө 8 хоногоор, «Главобозой» предприятинууд дээрэ 3 хоногоор удаарһан байна. Энэ Министерствын фабрика ба заводууд дээрэ 1950 оной январиин 1-дэ 28 миллион түхэригэй товаро-материальна эд зөөриин запасууд түсэбһөө гадуур хэбтэжэ байгаа. Тэрэшэлэн РСФСР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министерство болон мяханай ба һүнэй промышленностиин Министерствын предприятинууд дээрэ нормативһаа гадуурхи үлдэсэнүүд тон ехэ байна.

Республикын 1950 оной арадай ажахын түсэбөөр 1949 онойхидо орходоо товаро-материальна зөөринүүдэй эрьесые 3 процентээр түргэдхэхэ гэжэ хараалагдана. Энэ даалгабариие дүүргэлтэ болбол үйлэдбэриин циклнүүдэй болзорые дам саашадань хороохые, технологическа процессуудые нарижуулан һайжаруулхые, прогрессивнэ нормонуудые нэбтэрүүлхые, тэрэ-

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай газетын июлиин 7-ной номерто.

РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба РСФСР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай

РСФСР-эй финанснуудай Министр И. И. ФАДЕЕВЭЙ элидхэл

Түгэсхэл

шалэй материально-техническэ хангалтые һайжаруулха ба бэлэн продукциин худалдаа эмхидхэхые предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө эринэ.

Товаро-материальна эд зөөриин эрьесые түргэдхэхэтэй хамта үйлэдбэриин гэр байрануудые, машинануудые, зэмсэг түхеэрэлгэнүүдые һайнаар хэрэглэхэ ябадал туйлаха шухала. Энэ зорилгоор үйлэдбэриин гол зэмсэг хэрэгсэлнүүдэй хэрэглэлтые һайжаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөе Республикын предприятинууд дээрэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Ургасые дам саашадань дээшэлүүлхэ ба ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гэһэн зорилгонуудай байһан тулада хүдөө ажахыда мүнгэ һураггүй ехээр һомологдохо болоо. Нёдондо жэлэйхидэ орходоо 450 миллион түхэриг ехээр—хүдөө ажахыдахи хэмжээ-ябуулгануудта ба 493 миллион түхэриг ехээр — совхозуудта һомологдохо байна. Тэрэшэлэн ой модоной ажахыдахи хэмжээ-ябуулгануудай гаргашанууд ургаха юм. Союзна бюджедһээ гүрэнэй мүнгэ зөөринүүдэй һомололгын шууд ехэ боложо байһантай хамта ургажа байгаа эдэ һомололгонууд болбол колхозуудта советскэ гүрэнэй үзүүлжэ байгаа тон ехэ туһаламжа тухайнь гэршэлээ, тэдэн болбол манай эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд бултадаа культурна, шанга шадалтайгаар ажаһууһай гэжэ парти, правительство, нүхэр Сталинай эсэшэ сусашагүйгөөр оролдожо байһыень харуулна.

1946 ондо РСФСР-эй гүрэнэй бюджедһээ арадай гэгээрэлдэ, элүүрые сахилга ба физическэ культурада, социальна страховани ба социальна тэдхэмжэдэ 23 миллиард 473 миллион түхэриг гаргашалагдаһан байна. Мүнөө жэл эдэ зорилгонуудта 38 миллиард 109 мянган түхэриг гэхэ гү, али 14 миллиард 636 миллион түхэриг ехээр һомологдобо.

Советскэ гүрэн болбол ургажа ябаа үетэниие һургахада, советскэ Эхэ орондоо хизаарлашагүй үнэн сэхэ, эрдэм түгэс, али тэгшэ һургаалтай коммунистическэ общестын байгуулагшадые хүмүүжүүлгэдэ имагта ехээр анхаралаа табина. Манай орон дотор һургуулинуудай тоо саг үргэлжэ олошоржо, гансаханшье городто бэшэ, мүн хүдөө нютагуудташье 7 жэлэй уялгата һуралсалда дамжан оролго бэелүүлэгдэжэ, дунда ба дээдэ эрдэм һуралсал үргэдэжэ байна.

Капиталистическэ гүрэнүүдтэ арадай гэгээрэлдэ тад ондоогоор хандадаг байһыень харанабди. Америкын Холбоото Штадуудта 5 миллион гаран үхибүүд һургуулида ябаха аргаяа хаһагданхай, хэдэн миллион үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүл тэндэ бии. Арадай гэгээрэлдэ правительственна гаргашанууд бюджедэй гаргашануудай 1 процентһээ дээшэ гаранагүй. Харин, сэрэгэй хэрэгсэлдэ бүхы бюджедэй 76 процентнь ошоно. Америкын Холбоото Штадуудай бюджет болбол сэрэгэй бюджет мүн. Тиигээд, советскэ гүрэнэй бюджет хадаа советскэ арадай амгалан тайбан зохёохы ажалдань зорюулагдана. Советскэ Союзай 1950 оной гүрэнэй бюджедэй бүхы гаргашануудай 3-най 2 хубинь арадай ажахы ба культурна байгуулалтын гаргашанууд байха юм. Советскэ бюджет болбол арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро советскэ правительствын хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлжэ байгаа эб найрамдалда дуратай политикые тодоор харуулна! (үни удаан үргэлжэлһэн альгаташалганууд).

РСФСР-эй 1950 оной гүрэнэй бюджедэй ёһоор гэгээрэлдэ мүнгэ һомололго нёдонон жэлэйхиһээ нэгэ хахад миллиард түхэригөөр ехэ болоно. Республикын һургуулинууд, илангаяа ном, һуралсалай пособинууд, инвентарь ба түхеэрэлгэ худалдажа абахын тулада нёдонон жэлэйхидэ орходоо һураггүй ехэ мүнгэ абаха болобо. Тон ехэ сумма—8 миллиард 400 миллион гаран түхэриг—багшанарай ба һургуулинуудай бэшэ хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэндэ зорюулагдана. Шэнэ һургуулинуудай барилгада ехэхэн зөөри хараалагдана. Мүнөө жэл советскэ һургуули болбол өөрынгөө хүгжэлтэдэ урагшаа шэнэ алхам хэхэ байна.

Шэнэ һуралсалай жэлэй эхинһээ РСФСР-эй һургуулинуудта 18 миллион 626 мянган һурагшад гэхэ гү, али дайнай хойто тээхи табан жэлэй түрүүшын жэлэйхидэ орходоо 3 миллион 400 мянгаһаа үлүү һурагшад һуралсаха юм. Мүн РСФСР-эй техникумүүд ба дээдэ һургуулинуудта һурагшадай тоо олошорхо байна. Техникумүүдтэ 360 мянган хүн ба дээдэ һургуулинуудта—178 мянган хүн һуралсаха.

Хүдөө ажахын һургуулинуудта һуралсагшадай тоо нилээд олошорхо. Бюджедээр хадаа хүдөө ажахын 669 техникумүүд ба һургуулинуудые тэдхэжэ байха мүнгэ һомологдоно. Хүдөө ажахыда кадрнуудые бэлэдхэлгэ ехэхэн удхашанартай байна. Гэбэшье, энэ хэрэгтэ зарим газарнуудаар ёһотой һайн анхарал хандуулагдадаггүй. Алтайска хизаарта, Курганска, Псковско, Брянска ба Великолукска областьнуудта колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлэдхэхэ һургуулинууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. РСФСР-эй хүдөө ажахын Министерство болбол гүрэнэй мүнгэ зөөринүүдые зүбөөр хэрэглэхын тухай, өөһэдынгөө һуралсалай газарнуудта һуралсалай процессүүдые һайжаруулха тухай, советскэ түрүү агробиологическа наукын ба шэнэ техникын туйлалтануудые үргэнөөр шудалха тухай оролдолго багаар гаргана. РСФСР-эй хүдөө ажахын Министр нүхэр Максимовай, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнуудай бэлэдхэлые һайжаруулха хэмжээнүүдые абахань шухала.

Үхи хүбүүдэй садуud ба үхи хүүгэдэй гэрнүүдые барижа байхын тула ехэхэн зөөри табигдана. Союзна правительствын тогтоолой ёһоор үхи хүүгэдэй эдеэ хоолдо ба тэдээндэ хубсаһа хунар абажа үгэлгэдэ гаргашануудые ехэ болгохо гэжэ хараалагдана. Мүнөө жэл республикын үхи хүүгэдэй эмхи зургаануудта 732 мянган үхи хүүгэд хүмүүжүүлэгдэхэ байна.

Культурно-тэгээрэлэй эмхи зургаануудта һомологдохо мүнгэн болбол ниитын библиотекэнүүдэй, культурын районно байшангуудай, хүдөөгэй клубуудай ба арадай ажабайдалай культурна хэмжээе дээшэлүүлхэдэ ехэхэн удхашанартай культурно-тэгээрэлэй бэшэ эмхи зургаануудай тоое олошоруулгые хангана.

1950 ондо арад зониие медицинскэ талаар хангалгые һайжаруулгада гаргашанууд ехэ болохонь. Советскэ элүүрые сахилгын хэрэг саг үргэлжэ хүгжэжэ ба һайжаржа байна. Орон дотор эмнэлгын ба курортно эмхи зургаануудай тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Ажалша бүхэн хадаа гүрэнэй зөөреэр, түлбэригүйгөөр квалифицированнэ медицинскэ туһаламжа абаха аргатай. Имагта нарин аргаар эмшэлдэг болоһоной эсэстэ арад зоной үбдэхэ ябадал шууд үсөөн боложо байха юм.

1950 ондо РСФСР-эй гүрэнэй бюджедэй мүнгэ зөөри дээрэ городууд ба хүдэлмэришэдэй посёлогуудта 368 мянга шахуу, хүдөө нютагуудта—144 мянган шахуу больнична койканууд байха болоно. Санаторинууд, үхи хүбүүдэй гэрнүүд, городской ба хүдөөгэй яслинуудта байха һууринууд, тэрэшэлэн хүдөө нютагуудай фельдшерско-акушерскэ пунктнуудай тоо олон болохо байна. Эмнэлгын эмхи зургаануудые түхеэрэлгэдэ ехэшэг мүнгэ зөөри табигдаха.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидууд ба наһа бараһан сэрэгшэдэй гэр бүлынхидтэ туһаламжа үзүүлгэдэ — интернадуудые, амаралтын гэрнүүдые, профһургуулинуудые хангалгада, протезүүдые түлбэригүйгөөр үгэлгэдэ, санаторинууд ба амаралтын гэрнүүдтэ путевконуудые үгэлгэдэ ехэшэг мүнгэ зөөри хараалагдана. Наһажаал ба инвалид болоһоной шалтагаанаар пенси болон тэдхэмжэ үгэлгэдэ мүнгэ һомололго дээшэлээ.

Сталинска Конституцяар советскэ гражданинуудта олгогдоһон амарха, эрдэмдэ һуралсаха, наһажаал болоходоо ба ажал хэхэ аргагүй болоходоо материальна тэдхэмжэ абаха эрхэнүүдые реальна, лаб найдамтайгаар хангалгада парти ба правительствын али зэргын имагта анхаралтайгаар хандажа байһыень эдэ бүхэн тодо һонороор харуулна.

Гүрэнэй управлениин органуудые хангалгада гаргаха мүнгэн нёдонойнгоо хэмжээндэ үлөөгдэбэ. РСФСР-эй финанснуудай Министерствээр центральна аппарадташье, мүн нютагай органуудташье мүнгэ зөөриие буруугаар ба гамгүйгөөр гаргашалжа байһан баримтанууд нёдонон жэлдэ тодоруулагдаһан байгаа. Сметэнүүдһээ үлүү гаргаша хэхэ, штадһаа гадуур хүдэлмэрилэгшэдые барижа байха, нэгэ хүниие хэдэн тушаалда хуули бусаар барижа байха ба бусад хазагайруулганууд тодорхойлогдоһон байгаа.

Министерствонүүд ба Соведүүдэй гүйсэдкомууд болбол гүрэнэй захиргаанай органуудта гаргашануудые хэхэдээ гамтайгаар хэхэ, аппарадые дам саашадань һайжаруулха ба химдаар барижа байха хүдэлмэриие үлэмжэ шангаар ябуулха ёһотой.

Нютагай бюджедүүд тухай хэлэхэмни.

1950 оной нютагай бюджедүүд

1950 оной нютагай бюджедүүдэй хэмжээн 41 миллиард 274 миллион түхэригөөр тодорхойлогдобо. Энэ хадаа нёдонон жэлэйхидэ орходоо 1 миллиард 558 миллион түхэриг, 1946 онойхидо орходоо—14 миллиард 767 миллион түхэриг гэхэ гү, али нэгэ хахад дахин ехэ болохо.

Дайнай һүүлэй табанжэлэй онуудта нютагай бюджедүүдэй нилээд ургаһан ушар болбол нютагай ажахын амжалтатай һэргээн бодхоолгодо ба дам саашаа хүгжэлтэдэ, формоороо национальна ба удхаараа социалистическэ культурна һалбаралтада туһалһан байна.

Автономно республикануудай бюджедүүдэй ехээр ургаһые тэмдэглэхэ шухала. Энэ хадаа Российска федерациин бүхы национальностиин хэрэгсэлнүүдтэ парти ба правительствын анхаралаа тусгаар табижа байһанай тухай гэршэлнэ.

Тус тус хизаарнуудай, областьнуудай республиканска мэдэлтэй городуудай ба автономно республиканууднай бюджедүүд болбол доро дурсагдагша хэмжээнүүдтэйгээр (мянган түхэригүүдээр) хараалагдан баталалгада табигдана гэбэл:

Алтайска хизаар	736.494
Сочи город	39.220
Краснодарска хизаар	946.303
Красноярска хизаар	753.732
Приморско хизаар	387.564
Ставропольско хизаар	539.804
Хабаровска хизаар	663.068
Амурска область	268.323
Архангельска область	472.606
Астраханска область	276.833
Брянска область	455.569
Великолукска область	286.936
Владимирска область	461.112
Вологодско область	526.622
Воронежско область	860.931
Горький город	309.526
Горьковско область	757.594
Грозненско область	230.747
Ивановска область	541.034
Иркутска область	496.995
Калининградска область	268.889
Калининска область	629.210
Калужска область	354.822
Кемеровскэ область	662.569
Кировскэ область	717.309
Костромско область	362.281
Севастополь город	131.171
Крымскэ область	367.591
Куйбышев город	230.613
Куйбышевска область	423.405
Курганска область	340.147
Курска область	691.515
Ленинград город	2.052.910
Ленинградска область	529.539
Молотов город	179.634
Молотовско область	721.694
Москва город	3.503.182
Московско область	1.812.777
Мурманска область	219.071
Новогородско область	315.313
Новосибирск город	206.029
Новосибирскэ область	442.623
Омск город	130.665
Омско область	385.690
Орловско область	434.590
Пензенскэ область	454.998
Псковско область	265.243
Ростов-на-Дону город	198.662
Ростовско область	743.138
Рязанска область	590.027
Саратов город	200.937
Саратовска область	585.995
Сахалинска область	371.340
Свердловск город	279.590
Свердловско область	981.143
Смоленскэ область	488.383
Сталинград город	188.475
Сталинградска область	485.587
Тамбовско область	491.391
Томско область	287.269
Тувинскэ автономно область	122.641
Тульска область	479.833
Тюменскэ область	458.353
Ульяновска область	361.423
Челябинск город	176.058
Челябинска область	630.461
Читинскэ область	359.300
Чкаловска область	568.426
Ярославска область	522.709
Татарска АССР	935.839
Тэрэнэй тоодо:	
Казань город	180.448
Башкирска АССР	957.843
Дагестанска АССР	385.424
Бурят-Монголой АССР	245.150
Кабардинска АССР	152.136
Коми АССР	239.097
Марийска АССР	235.138
Мордовско АССР	337.230
Северо-Осетинскэ АССР	197.461
Удмуртска АССР	426.618
Чувашска АССР	341.049
Якутска АССР	405.674

1949 ондо нютагай бюджедүүд олзо доходуудай талаар 104 процент ба гаргашануудаар—103 процент гүйсэдхэгдөө һэн. Олзо доходууд болбол жаран гурбан хизаарнуудай, областьнуудай, республиканска мэдэлтэй городуудай ба автономно республикануудай бюджедүүдээр үлүүлэн гүйсэдхэгдөө. Бюджедэй доходно талые үлүүлэн гүйсэдхэгшэдэй дунда: Москва, Куйбышев ба Свердловск городууд, Красноярска ба Хабаровска хизаарнууд, Московско, Свердловско ба Челябинска областьнууд, Кабардинска ба Северо-Осетинскэ автономно республиканууд.

Тиигээд, зарим хизаарнууд ба областьнуудта нютагай бюджедүүд дутуугаар гүйсэдхэгдэһэн байгаа. Тусгаарлабал Алтайска хизаарта бюджет дутуу гүйсэдхэгдэһэн байна. Алтайска хизаарай нютагай ба кооперативна промышленностиин хэдэн олон предприятинууд үйлэдбэриингөө түсэбүүдые саг үргэлжэ дүүргэдэггүй байбашье һаань, хизаарай гүйсэдком болбол ажахын организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха зохид хэмжээнүүдые абаагүй. Хизаарай гүйсэдком эд бараанай эрьесые үргэдхэхын тулада бии байгаа арга боломжонуудые хэрэглээгүй. Энэнь бүхыдөө бюджедэй доходно хубида мүнгэнэй оролгые бага болгожо, тиимэһээ ажахы ба культурна хэмжээ-ябуулгануудые саг соонь ба дүүрэнээр финансировалха ябадалые таһалдуулһан байна. Тэрэшэлэн Курганска, Курска, Омско, Читинскэ облгүйсэдкомууд ба Челябинска горгүйсэдком бюджедүүдые дүүргэхын тула шухала хэмжээнүүдые абаагүй.

Автономно республикануудай нютагай бюджедүүд РСФСР-эй гүрэнэй бюджедэй дүрбэнэй гурбан хубиһаань ехэ болоно. Энэ хадаа олзо доходуудай түсэбые шууд дүүргэхыень, гүрэнэй мүнгэ зөөри гаргашалхадаа нарин шанга алмалта хэхыень ба нютагай ажахые үдэр бүри хүтэлбэрилхэ ябадалаа шангадхахыень автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые ба Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдые уялгална.

Сельскэ бюджедүүд тухай хэдэн ажаглалтанууд. Манай республика дотор 41 мянга гаран сельскэ Соведүүд бии. Сельскэ Соведүүдэй бюджедүүдэй хэмжээ 1949 ондо 2 миллиард 740 миллион түхэриг хүрэбэ. 80 мянга гаран эхин һургуулинууд, 28,5 мянган уншалгын байшангууд, 13 мянган хүдөөгэй клубууд, 8 мянга шахуу хүдөөгэй библиотекэнүүд ба социально-культурна бэшэ олон эмхи зургаанууд сельскэ бюджедээр финансировалагдадаг байна. Хүдөөгэй арад зоной культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ хүдөөгэй бюджедүүдэй ехэ удхашанартай байһань энээн дээрэһээ харагдана.

Гэхэтэй хамта, сельскэ Соведүүдэй бюджедүүд зарим областьнуудта хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Зарим районно гүйсэдхэхэ комитедүүд сельскэ Соведүүдтэ хүсэд туһаламжа үзүүлнэгүй, харин зарим ушарнуудта сельскэ Соведүүдэй бюджетнэ эрхэнүүдые эбдэхэ ябадал гаргана.

Сельскэ бюджедүүдтэ анхаралаа ехээр хандуулха, сельскэ бюджедүүдые саг соонь зохёолгые ба зүбөөр гүйсэдхэлые хангаха, сельскэ Соведүүдтэ бэлэдхэл ба тоосоо табилгые һайжаруулха, эдэ бүхы хүдэлмэридэ Соведүүдэй депутадуудые, Соведүүдэй бюджетнэ ба бэшэ Саг үргэлжын комиссинуудые үргэнөөр хабаадуулха шухала.

Контрольно-шалгалтын хүдэлмэри

Гүрэнэй бюджедэй амжалтатайгаар гүйсэлдэхын зайлашагүй условиии болбол түхэриг бүхэниие, копейкэ бүхэниие социалистическэ Эхэ орондоо али болохо ехэ ашагтайгаар гаргашалха ябадал болоно.

Алмахын ба гамнахын түлөө арадай хүдэлөөн манай орон соо үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ хүдэлөөн ехэ аша үрэнүүдые үгэнэ. Гэхэтэй хамта, гүрэнэй мүнгэ зөөриие ашаггүйгөөр ба хуули бусаар гаргашалха баримтанууд үсөөн бэшэ бии. Нёдонон жэлдэ финанснуудай Министерствын хиналта-шалгалтын аппарат болбол гүрэнэй мүнгэ зөөриие гаргашалхын хойноһоо хиналтын дутамаг байһан дээрэһээ гол түлэб гараһан хэдэ хэдэн хуули буса ба хэрэггүй гаргашануудые республикын бюджетнэ эмхи зургаануудта ба ажахын организацинуудта тодоруулһан байгаа.

РСФСР-эй хэдэ хэдэн Министерствонүүдтэ дотоодын финансова хиналта хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ, финансова журам эбдэһэн ябадал саг соогоо элирхэйлэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, нютагай түлишын промышленностиин Министерство 1949 оной турша соо өөртөө мэдэлтэй эмхи зургаанууудай ба предприятинуудай өөройдоо 77 процентые шалгаһан, зарим организацинуудтаа 3 жэлһээ үлүү сагта шалгалта хээгүй байха юм. РСФСР-эй совхозуудай Министерство һүүлэй 2 жэл соо мэдэлдээ байһан 82 организацинуудые шалгаагүй.

РСФСР-эй финанснуудай Министерствын ба нютагай финансова органуудай хиналта-шалгалтын хүдэлмэридэ үшөөл дутагдалнууд бии гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. РСФСР-эй финанснуудай Министерство болбол заримандаа Министерствонүүдтэ ба зургаануудта шухала эрилтэ табидаггүй, бюджедэй урда уялгануудаа ямараар дүүргэжэ байһыень, финансова журамые сахижа байһыень дутагдалтайгаар шалгажа байгаа. Финанснуудай Министерство болбол эдэ дутагдалнуудаа усадхахын тула, финансова органуудай хиналтын шанар ба нүлөөе дээшэлүүлхын тула хэмжээнүүдые абажа байна.

РСФСР-эй Министерствонүүд ба Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд бултадаа дотоодын финансова хиналтын хүдэлмэриие эдэбхитэй болгожо, гүрэнэй мүнгэ зөөри нарин шангаар алмахын түлөө тэмсэлээ бүри шангаар ябуулхань шухала.

Нүхэд депутадууд! Танай үзэмжэдэ ба баталамжада табигдаһан РСФСР-эй гүрэнэй бюджет болбол республикын 1950 оной арадай ажахын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэдэ шухала удхашанартай. Бюджедэй амжалтатай дүүргэлгэ болбол РСФСР-эй ажахын дам саашаа хүгжэн дэбжэхэдэнь, культурын һалбаран бадархадань ба ажалшадай тэниглэн байдалай бүри дээшэлхэдэ туһалха байнал.

Советскэ орон дотор—илаһан социализмын агууехэ орон дотор—гүрэнэй бюджет болбол арадай интересүүдтэ хүсэд дүүрэнээр тааралдадаг ба материальна үйлэдбэриин саг үргэлжэдөө ургаха ба советскэ хүнүүдэй ажабайдалай хэмжээе шууд дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана. Манай республикын ажалшад РСФСР-эй 1950 оной гүрэнэй бюджедые угаа ханамжатайгаар угтахадань ажаг һэжэггүй.

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын арадууд болбол бүхы Советскэ Союзай ахадүү арадуудтай хамтадаа дайнай хойто тээхи Сталинска табанжэлэй түсэбэй дүүргэлтые амжалтатайгаар түгэсхэжэ, манай агууехэ Эхэ оронои ашаг туһада шэн зоригтойгоор ажаллажа байна.

Советскэ арад болбол маниие коммунизмын бадаралта тээшэ хүтэлжэ ябаа манай агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталинай гениальна заабариие дахажа, коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро урагшаа амжалтатайгаар зорижо ябана! (Нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альгаташалганууд).

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство июлиин 4-дэ США-гэй Посольствоһоо иимэ удхатай ното абаа гэбэл:

«Америкын Холбоото Штадуудай Посол хадаа Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министртэ өөрынгөө хүндэлэлгые гэршэлэн мэдүүлнэ ба заабаринуудтай зохилдуулан, Америкын Холбоото Штадуудай Президент хадаа хойто корейскэ ээмдэгшэдэй халдан оролгые сохихо ба Кореядэ эб найрамдалые һэргээн тогтоохын тула Корейскэ Республикада туһаламжа үгэхэ тухай Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Аюулгүйн Соведэй гуйлтые дэмжэжэ, корейскэ эрьеые далайһаа блокадада оруулха тухай захиралтые үгөө гэжэ Министртэ мэдүүлхэ золтой байнаб».

Июниин 6-да СССР-эй МИД США-тэй Посольстводо иимэ удхатай нотые ябуулаа гэбэл:

«Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство хадаа Посольствын энэ оной июлиин 4-нэй нотые абаһанаа батална ба Советскэ Правительствын даалгабаряар иигэжэ мэдүүлхэ золтой байна.

Америкын Холбоото Штадуудай Президент хадаа корейскэ асуудал тушаа Аюулгүйн Соведэй резолюцида түшэглэн, корейскэ эрьеые далайһаа блокадада оруулха тухай захиралтые үгэһэн байна гэжэ дурсагдаһан ното соо Посольство мэдээсэнэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Секретарь г-н Трюгве Лиин хандалгада июниин 29-дэ үгэһэн харюу соогоо, Советскэ Правительство хадаа ООН-эй Уставые эбдэжэ корейскэ асуудалаар Аюулгүйн Соведэй абаһан тус резолюци хуулита хүсэнгүй ба тиимэһээ Корея тушаа ямар нэгэн хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ ба тэрэ тоодо Корееэ далайһаа блокадада оруулхын хуулита эшэ үндэһэниинь боложо шадахагүй байна гэжэ мэдүүлбэ.

Корееэ блокадалга хадаа агрессиин шэнэ акт болоно. Энэ блокада хадаа Кореядэхи Холбоото Штадуудай бүхы зэбсэгтэ интервенци шэнгеэр Нэгэдэмэл Нацануудай принципүүдтэй тиимээр таарашагүй байна.

Дээрэ дурсагдаһан зүйлэй үндэһөөр, Советскэ Правительство хадаа энэ актын бүхы хойшолонгуудай түлөө ба дурсагдаһан блокадые бэелүүлгэтэй дашарамдуулан, Советскэ Союзай интересүүдтэ ушаруулагдаха бүхы гарза хохидолой түлөө Америкын Холбоото Штадуудай Правительство харюусаха юм гэжэ тоолохо байна».

ТАСС-эй мэдээсэл

Англи болбол корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай өөрынгөө посолоор дамжуулан Советскэ правительствода хандаад, Англи хадаа Советскэ Правительствоһоо харюу хүлеэжэ байна гэжэ Лондондо болоһон пресс-конференци дээрэ Англиин гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын түлөөлэгшэ июлиин 5-да мэдүүлһэн байна.

Англиин Москвадахи посол СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын түлөөлэгшэтэй хэһэн хөөрэлдөөн соогоо корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай дурадхал советскэ правительстводо дамжуулаагүй, харин зүбхэн лэ Кореядэхи конфликт һаяар шиидхэгдэхэ байһанда найдаһанаа хэлээд лэ хизаарлаһан байна гэжэ мэдүүлхые ТАСС түлөөлэгдэһэн байна.

Англиин Москвадахи посолой мэдүүлгэдэ Советскэ правительствын зүгһөө ямар-нэгэн харюу үгэхые эрихэгүй байһаниинь элигэ.

Үбһэ хуряалгые түргэнөөр үнгэргэхэбди

Үбһэ хуряалгын ба силос даралгын хүдэлмэринүүдые богонихон болзор соо эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тула үбһэ хуряалгын түсэб зохёогдожо, колхозой хамтын суглаан дээрэ баталагдаа һэн.

Энээнэй урда жэлнүүдтэ үбһэ тэжээл багаар хуряагдажа, малнай тэжээлээр дутамаг үбэлжэдэг байгаа. Мүнөө жэлэй үбһэ хуряалгые хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр үнгэргэжэ, элбэг ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилготойбди. 1542 гектар сабшалангай талмай хүдэлмэриин 30 үдэр соо хуряагдаха байна. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдтэ малажалай, таряанажалай, МТС-эй тракторна бригаданууд хабаадалсаха юм. Тэдэ бригадануудта сабшалангай газарнууд ба үбһэ абаха даалгабаринууд үгтөө. Жэшээлхэдэ, һүнэй товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд 190 гектар, хониной товарна фермэ—140, огородно бригада —80, мориной товарна фермэ—70 гектар сабшалангай ургасые хуряаха юм. Эдэ бригадануудта сенокосилканууд, үбһэ хуряалгын зэр зэмсэгүүд тушаагдажа үгтэнхэй.

Гадна, байгша ондо манай колхоз уһалагдадаг «Алташын адаг», «Алташа» гэжэ һайн сабшалангуудаа хоёр удаа сабшаха байна. Тиимэһээ эдэ участогуудые эгээн түрүүн хуряаха байнабди. Тэндэһээ гектар бүриһөө сабшаха бүридэ 40 центнер үбһэн хуряагдахаар хараалагдана. Юуб гэхэдэ, колхозоймнай луговод Степан Кузьмин болбол алдарта луговодууд Герасимовай ба тэрэнэй һурагша нүхэр Батышевай заабариин ёһоор эртэ хабарһаа эхилжэ сабшалангаа харууһалһан, үтэгжүүлһэн, уһалһан байна гээшэ.

Мүн 5 яма силос дарахабди. Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо онсодоогоор, һураггүй һайнаар, силосэй нүхэнүүдтэ ханануудые хэжэ энэ жэлдэ силос дараха байнабди.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүд мүнөө нилээдгүй механизацилагдаха. 9 морин сенокосилкануудһаа гадна, договорой ёһоор 1000 гектар сабшалангыемнай Суулгын МТС тракторна сенокосилкаар сабшажа үгэхэ юм.

Тэрэшэлэн, олон гар хажууршад хүдэлмэрилхэ. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ хамта 110 хүн хабаадалсаха юм. Үбһэ хуряалгын түрүүшүүлые урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаа. Үйлэдбэриин бүтээсые ба хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлэгшэдтэ үдэрэйнь хүдэлмэриин ажалта үдэр хоёр дахин ехээр түлэгдэхэ байна.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулгын хүдэлмэридэ манай парторганизаци ехэхэн үүргэ ээлхэ юм. Үбһэ хуряалга дээрэ агитпункт эмхидхэгдэхэ, тэндэ газетэ, журналнуудһаа гадна, шатар, даам, библиотекэ бии болгогдохо.

Үбһэ хуряалга дээрэ манай парторганизациин 6 коммунистнууд агитаторнуудаар хүдэлмэрилхэ. Мүн үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын харюусалгатай участогуудта хүдэлмэрилхөөр коммунистнууд ба комсомолецууд хубаарилан табигдаа. Таряанажалай хоёр бригаданудта партийно-комсомольско группанууд эмхидхэгдэхэ юм.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэрие түрүүшын үдэрһөө үргэн далайсатайгаар ба үндэр темптэйгээр ябуулжа, ерэхэ үбэлжэлгын үедэ адуу малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилготойбди.

С. Хандажапов,
Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

Шэнэ сенокосилкануудые хүлеэгээд һуухадань...

Байгша ондо Эгэтын МТС харьяата колхозуудайнгаа урда ехэ ба харюусалгатай уялга абанхай. Үбһэ хуряалгын үедэ тус МТС тракторна паркынгаа хүсөөр 7000 гектар сабшалан сабшаха, 5000 гектар сабшалан хуряаха ба 1100 тонно силос дараха түсэбтэй юм. Тиимэһээ МТС-эй дүүргэхэ энэ хүдэлмэрие хараадаа абалсажа, үбһэ хуряалгынгаа хүдэлмэриин түсэбүүдые колхозуудай зохёоһониинь лабтай.

Теэд, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд абаһан энэ харюусалгата уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдоногүй, харин хэзээшье абтахань мэдэгдээгүй тракторна шэнэ сенокосилкануудые хүлеэгээд лэ һуужа байна. МТС-эй ахалагша механик (мүнөө директорые орлогшо) нүхэр Жалсанов «үбһэ хуряалгын эхилтэр сенокосилкануудай ерээгүй һаань, бидэ гэмтэй бэшэбди» гэжэ һэнгэргүйгөөр хөөрэжэ һуудаг.

Гэхэтэй хамта, тус МТС тракторна 5 сенокосилкануудтай юм. Теэд, эдэнь мүнөө хүрэтэрөө заһабарилагдажа дүүргэгдээгүй, тэдэниие жолоодохо машинистнууд һургагдаагүйһөө байтагай томилогдоошьегүй байһаар. Мүн тэрэшэлэн, үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилхэ тракторнууд бэлэдхэгдээгүй, үбһэ сабшалгын агрегадууд бүридхэгдөөгүй байна.

Тиихэдэ, МТС-эй ахалагша агроном нүхэр Шубина үбһэ сабшалгын хүдэлмэрие эмхидхэхэ талаар юушье хэнэгүй. Үбһэ хуряалгаар колхозуудта МТС-эйнгээ хэды хэмжээнэй, ямар хүдэлмэри дүүргэхэ договортой байһаниень нүхэр Шубина һайн мэдэжэ байбашье, тэрэнэй яажа дүүргэгдэхэ байһандань һанаагаа зааханшье зободоггүй байха юм. Үнгэрхэдөө ахалагша агроном болбол үбһэ хуряалгын ямаршье түсэб ба графиггүй һуудаг.

Б. Намжилов.

Задагай зайдан байдалтай

Мүнөө жэлдэ «Красный партизан» колхоз (Хори) үбһэ хуряалгада бэлэдхэлые тэсэшэгүйгөөр унжагайруулжа байна. Эндэхи сабшалангай зарим участогуудай ногоон эдеэшэжэ, түүбэрилэн хуряагдахаар болоо. Гэбэшье, тус колхозой таряанажалай бригаданууд задагай зайдан байдалтай. Хэтэрхэдээ, тэндэ үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин түсэбшье зохёогдоодүй. Мүн сенокосилканууд, морин тармуурнууд ба гар хэрэгсэлнүүдынь заһабарилагдаадүй байха юм.

Н. Бадмаев.

Москва городой Первомайска райпромтрест үдэрэй гэрэлтэй лампануудые олоор гаргадаг болоо. Жэлэй турша дотор тус завод продукци гаргалгые 10 дахин ехэдхэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шалгагша В. К. Федорова лампануудые шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Тобшо сигналнууд

◆ Хориин аймцентртэ хүүгэдэй яслиин байшан барижа захалһаар гурбан жэлһээ үлүү болоо. Теэд 75 мянган түхэриг гаргашалагдабашье, мүнөө болотор тус барилга дүүрээдүй юм.

Яслиин байшангые барюулжа байһан аймпромкомбинадай директор нүхэр Сороковиков «үшөөл мүнгэ үгэгты, тиихэдэтнайл ясли барилга дүүрэхэ» гэжэ элүүрые хамгаалха таһагай даагша нүхэр Казазаевай урда альгаа дэлгээн хэлэдэг юм.

Б. Хоринский.

◆ Сэлэнгын аймагай Үбэр-Зөөхэйн сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи медпунктын байшанда ехэхэн заһабарилга хэрэгтэй болонхой. Муу хушалтатай дээрэһээ бороогой ороходо потологынь нэбтэ дуһаална. Тэрэ байшангынь крыльцогүй юм.

Сомоной Совет ба колхозой правлени медпунктаяа заһабарилуулхые оролдоногүй.

В. Бадашкеев.

◆ Кяхта городто физкультурна ба спортивна элдэб хэмжээ ябуулганууд үнинэй мартагдашанхай. Аймагай физкультура ба спортын комитет спортивна мүрысөөнүүдые, нааданууды эмхидхэнэгүй.

Мүн волейбольно сеткэ, футбольной камера, покрышка болон бусад хэрэгсэлнүүдые олохонь бэрхэтэй.

А. Мангатханов.

◆ Туранска сомоной (Түнхэн) уншалгын байшан үнинэй хаалтатай байдаг. Тиимэһээнь тэндэ ямаршье ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Мүн эндэхи ажалшадые аймкинофикациин таһаг кино харуулгаар тон муугаар хангана.

С. Андыков.

Лаборатори эмхидхэгдэбэ

Бичурын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой эбэртэ бодо малай племенной фермэ дээрэ һүнэй лаборатори бии болгогдобо. Тус лабораторидо үнеэн бүхэнэй һүнэй тоһолигые шалгажа үзэдэг болоо.

А. Шулунов.

Болгариин ажалшад Кореядэ американска агрессиие зогсоохо эрилтэ табина

СОФИЯ, июлиин 5. (ТАСС). «Манай ороной ажалшад США-гай сэрэгэй гэмтэ агрессиие буруушаана ба корейскэ арадай сүлөөлэлгын агууехэ тэмсэлые халуунаар амаршална» гэһэн гаршагтайгаар «Работническо дело» газетэ хадаа Болгариин олон тоото предприятинууд дээрэ боложо байгаа буруушаалай митингнүүд тухай мэдээсэлые толилно.

Георгий Димитровэй нэрэмжэтэ Софийскэ паровозо-бүтээлгын завод дээрэ үсэгэлдэр буруушаалай ехэ митинг болоо.

Димитров городой руднигууд ба заводууд дээрэ буруушаалай митингнүүд тэрэшэлэн болобо. Олон мянгаад эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд эрхэ сүлөөгэй түлөө корейскэ арадай тэмсэлые аха дүүгэй ёһоор һайшаан амаршалба.

ПОЛЬШЫН АЖАЛШАД КОРЕЯДЭХИ АМЕРИКАНСКА АГРЕССИИЕ БУРУУШААНА

ВАРШАВА, июлиин 5. (ТАСС). Польско хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, бүхы Польшодо олон тоото митингнүүд ба суглаанууд боложо байна. Тэдээн дээрэ тус ороной ажалшад Кореядэхи империалистическэ агрессиие буруушаана.

Митингнүүдэй абаһан резолюцинууд соо американска империализмын марионеткэнүүд — Ли Сын Манай бүлэгые бузарлана, Кореяһаа американска сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ табина, Аюулгүйн Соведэй хуулита бэшэ шиидхэбэринүүдые буруушаана.

Эдэ митингнүүд дээрэ хүдэлмэришэд ба албахаагшад арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тушаа үйлэдбэриин уялганууды абана.

БАРУУН ГЕРМАНИИН АГААРАЙ-СЭРЭГЭЙ ХҮСЭНҮҮДЫЕ ҺЭРГЭЭН БАЙГУУЛХА ТУХАЙ

ПРАГА, июлиин 6. (ТАСС). Берлинһээ Телепресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, немецкэ агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдые һэргээн байгуулха тухай хэлсээнүүд Баруун Германидахи верховно союзническа комиссиин ба транспортын, ажахын болон финансуудай баруун германска министерствонүүдэй түлөөлэгшэдэй хоорондо ерэхэ неделидэ эхилхэ байна.

Баруун Германи хадаа «хэрэгтэй сагта» өөрынгөө агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэй байха юм гэһэн американска нэгэ экспертын мэдүүлгые баруун-германска хэблэл толилбо. Энээндэ түрүүшын алхамынь агаарай гражданска флодые байгуулга болохо юм гэжэ американска эксперт мэдүүлбэ.

Агаарай хүсэнүүдые бии болголгонь тон ехэ гаргашануудые эринэ гэжэ американска түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ. Гэбэшье американецууд «энэ хэрэгтэ туһаламжын гарые һарбайхаар бэлэн» гэжэ мэдүүлбэ. Түрүүшын ээлжээндэ боннско правительство Баруун Германидахи аэродромуудые өөрынгөө мэдэлдэ абаха байна.

Кореядэхи событинууд

Кореядэхи байдал тухай „Нью-Йорк Пост“ газетэ бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 6. (ТАСС). «Нью-Йорк Пост» газетэ хадаа Кореядэхи байдал тухай шухала мэдээсэлнүүдые үгэһэн корреспондент Гарольд Исааксын статьяе толилбо.

«Һүүлшын һунгалтанууд хадаа, —гэжэ газетэ бэшэнэ,—Урда Кореяын мүнөөнэй правительство арадай дэмжэлгые абанагүй гэжэ харуулаа. Ли Сын Манай ёһо журам эсэслэн буруушаагдаа». Урда Кореядэхи партизанска хүдэлөөниие бүхы хүн зон эдэбхитэйгээр дэмжэнэ гэжэ газетэ заана.

Таһа татагдаһан ороноо нэгэдүүлхэ гэжэ бүхы кореецүүд үгы ехээр оролдоно, тиин тэрэ нэгэдэлгэ гансахан хойто зүгһөө ерэхэ юм гэжэ кореецүүд этигэн найдана гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Урда Кореяын хүн зон хадаа США-гай зэбсэгтэ интервенциие мүн Ли Сын Манай бүлэгтэ туһалха тухай Аюулгүйн Соведэй гэшүүдэй хуулита бэшэ шиидхэбэриие дайсан харшаар угтаа гэжэ газетэ элеэр мэдэрнэ.

Кореядэхи дайнай ябуулганууд

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 6. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Сувонско фронтһоо абтаһан мэдээнүүд соо, хойто корейскэ 40 танкнууд ябган сэрэгэй 1000 гаран хүнүүдээр дэмжэгдэн, американска позицинуудые добтолоо гэжэ хэлэгдэнэ. Июлиин 5-най үглөөгүүр эртэ американска сэрэгүүд «хүндэ гээгдэлнүүдые» үзэжэ, гэдэргээ сухариһан байна.

Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент иимэрхүү мэдээсэлые дамжуулһан болобошье, американецуудай гээгдэлнүүд «дунда зэргын» байна гэжэ баталба.

ЛОНДОН, июлиин 6. (ТАСС). Кореядэхи генерал Макартурай полевой штабай дэргэдэхи Рейтер агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор хойто корейскэ сэрэгүүд 37-дохи параллельһээ урагшаа Кореяын урда эрье хүрэтэрхи замай гурбанай нэгэ хубиие ябажа гараа.

Макартурай полевой штаб мүнөөдэр фронтын иимэ линиие тодоруулан гаргаа гэбэл: тус лини хадаа баруун эрье дээрэ Сеулһаа 40 мильдэ Пхентэк (Хэйтаку) городой дүтэ шадар эхилээд, саашаа зүүн тээшээ 50 мильдэ Ымсон (Индзио) ба Чунчжу (Цюсю) тээшэ ошоно. Эдэ хоёр пунктнууд 37-дохи параллельһээ урдуур байна. Удаа тээнь фронтын лини хадаа 37-дохи параллелиие хүндэлэн гаража, хойшоо Чунчжуһаа (Цюсю)—зүүн хойшоо 20 мильдэ байдаг Чечонһоо (Тейсеп) хойно 3 мильдэ байдаг пункт хүрэтэр ошоно. Удаа тээнь фронтын лини урагшаа хотиржо 37 ба 36-дахи параллельнүүдэй хоорондо тэг лундань байдаг Иондок портын дэргэдэ зүүн эрьедэ ошожо тулана.

Кореядэхи американска агресси яажа бэлэдхэгдээб

НЬЮ-ЙОРК. июлиин 6. (ТАСС). США-гэй конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын гадаадын хэрэгүүдые эрхилһэн комисси хадаа Кореядэхи американска агрессиин урда тээ бэлэдхэлые ехээр хэһэн тухай элидхэл бэлэдхэбэ. Үнгэрһэн жэлэй июль һарада Урда Кореяе американска эзэмдэлгын сэрэгүүдэй орхижо гарахада, Холбоото Штадууд 110 миллион долларой буу зэбсэгүүдые лисынмановска бүлэгтэ үгэһэн байна гэжэ элидхэл соонь хэлэгдэнэ.

Юнайтед Пресс агентствын вашингтонско корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Ли Сын Манай бүлэгтэ 100 мянга гаран винтовконууд ба буудалгын бусад зэбсэгүүд, танк буудаха «Базука» гэжэ 2 мянган гаран буунууд, мүн тэрэнэй 40 мянган һомонууд, ашаанай ба бусад 4900 гаран машинанууд, танк буудаха 37 ба 57 миллиметрын буунууд, 105 миллиметрын гаубицанууд, 60 ба 80 миллиметрын миномёдууд болон тэдэнэй 700 мянган минэнүүд, японско 40 мянган винтовконууд ба боеприпасууд үгтэһэн байна гэжэ элидхэл соонь хэлэгдэнэ. Тэрээнһээ гадна Холбоото Штадууд 79 суднонуудые, тэрэ тоодо миннэ тральщигууд, десантна ба харуулай суднонуудые үгэһэн байна.

Үнгэрһэн жэлэй июль һарада Ли Сын Манай бүлэгтэ Холбоото Штадуудай үгэһэн сэрэгэй материалнууд 50 мянган хүнтэй армиие зэбсэглэжэ болохо байгаа. Гэбэшье «урда корейскэ сэрэгүүд тон түргэнөөр сухарихадаа, олон тооной буу зэбсэгые орхиһон байна» гэжэ корреспондент харамсалтайгаар тэмдэглэнэ.

Голландида Стокгольмско уряада гар табина

ГААГА, июлиин 6. (ТАСС). Голландиин Амстердам, Гаага, Роттердам, Гаарлема ба бусад городуудта Стокгольмско уряада гар табижа байна. Уряада гар табилга хадаа Кореядэхи американска агрессидэ эсэргүү буруушаалай туг доро ябуулагдана. Июлиин 5 хүрэтэр Голландида 170.000 хүн Стокгольмско уряада гар табяа.

Швейцарида 100.000 хүн Стокгольмско уряада гар табяа

ЖЕНЕВА, июлиин 6. (ТАСС). Мүнөө хүрэтэр Швейцарида 100.000 хүн Стокгольмско уряада гар табяа гэжэ «Вуа Уврие» газетэ тэмдэглэнэ.

Эб найрамдалай түлөө хүдэлөөн Исландида дэлгэрнэ

Һаяхан Рейкьявикедэ эб найрамдал хамгаалха конференци болоо, тэрээн дээрэ Исландиин профсоюзуудай, эхэнэрнүүдэй ба залуушуулай организацинуудай түлөөлэгшэд, культура ба искусствын ажал-ябуулагшад сугларба. Бүхы дэлхэйн арадууд шэчэ дайе зогсоон болюулжа шадаха юм гэжэ конференци өөрынгөө резолюци соо этигэн найдана. Тус конференци хадаа эб найрамдалай тала баригшадай Саг үргэлжын комитедэй Стокгольмско уряада гар табиха кампаниие үргэнөөр ябуулха уряалтайгаар исландска арадта хандаба.

Тингвеллиредэ болоһон социалистнуудай митингдэ хабаадагшад, исландска багшанарай федерациин 11-дэхи конгресс ба тус ороной олониитын бусад олон организацинууд эб найрамдалай тала баригшадай Саг үргэлжын комитедэй Стокгольмско уряае дэмжэхэ гэжэ мэдүүлбэ.

Индидэ советскэ кинофильмнүүдые харуулха ябадалда һаад хэнэ

БОМБЕЙ, июлиин 6. (ТАСС). Бомбейскэ цензура хадаа советскэ фильмнүүдые харуулха ябадалда һаад хэхэ зуураа, американска болон английска фильмнүүдые, тэрэ тоодо СССР-тэ дайсан харша фильмнүүдые Индидэ тараан дэлгэрүүлнэ гэжэ индийскэ хэблэлэй мэдээсэлнүүд батална.

Колорадска сохотой тэмсэхэ тушаа чехословацка правительствын хэмжээ-ябуулганууд

ПРАГА, июлиин 6. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор Чехословакиин правительствын заседани дээрэ газартаряалангай министр Дюриш хадаа колорадска сохотой тэмсэхэ тушаа абтаһан хэмжээ-ябуулганууд тухай элидхэл хэбэ. Чехословацка правительство болбол колорадска сохотой болон хүдөө ажахын культурануудай бусад дайсадтай хамтадаа тэмсэхэ тухай хэлсээе Германска демократическа республикатай баталха гэжэ шиидэбэ.

СЭНГЭ ЛУГОВОД

Үбдэг тулама үдхэн ногоон соогуур тэргын мүрнүүд зурылдан үлэнэ. Сабшалан һаяхан уһалагдаһан хэбэртэй, ногооной оёорһоо шиигэй үнэр анхилна.

— Харыт, энэ ногоое, тэргын буласаал!—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Гомбоев баяртайгаар хэлээд ногооной шэмхэг үзүүр зулгаан ябаһан морёо угзараад абана.

— Теэд, энээхэн хойно, Хурьгадай гүүртын саана ябахадаа ногоон үшөөл бираагүй гэлсэжэ ябаа бэшэ һаалди? Үнэхөөрөө сабшахаар болошоол, — гээд нүгөө хүниинь ехэ гайхангяар дуугарна.

— Һүү! Др-р-р, канава, канава уруу... Юун гэһэн бүнзэгы юм! Др-р-р! Тэ-тыы...

* * *

Февраль. Үүрэй солбон һаяхан гаража үглөөнэй шэмэрүүн жабар буужа ерэбэ. Хурьгад горхоной эрьеэр амитайшье юумэн үгы хэбэртэй.

Тээ тэрэ юун хүдэлнэ гээшэб? Хүн лэ даа! харанагүт? Томо гэгшын лом баринхай хүнэй шэхэ хамар шэмхэмэ жабар соо дэгэлээ тайлажархинхай, мүльһэ хиижэ байхыень харана гүт? Ломынь буса бүхэндөө саанаһаа даамгайгаар ханхинан, хүхэ мүльһые томо томоор дальбалан сасаргажа байна. Хэн гээшэ хаб?

— Энэ колхозой луговод Намсараев гэжэ тухайлналби..

Иигэжэ аянда ябаһан хоёр хүн хөөрэлдэбэ.

* * *

Хурьгадай гүүртэһээ урагшаа сээл хүхэ ногоон далай халюурна. Үргэн гүнзэгыгөөр малтагдаһан канавай хажууда түриигөө дээрэ шуужархинхай Сэнгэ үбгэн томо томо дэгнүүлнүүдые шэдэлэн, канаваяа заһажа, сүлөөгүй хүдэлмэрилнэ. Аймагай хүдөө ажахын таһагай түлөөлэгшэ ба Гомбоев хоёр луговод үбгэндэ ойротон ошобод. Теэд, үбгэжөөл ажалдаа тон ехээр обтоһон тула, тэдэниие обёорнэгүй.

— Сайн! Дашын баабай, — гээд түрүүлэгшын тэргэһээ һүрэн бууха зуураа мэндэшэлхэдэнь, ута һоёо һахалтай үбгэн луговод эрьен хаража мэндэшэлээд, энеэбхилэн байна.

— Үгы, Дашын баабай мүнөө хүрэтэрөө һахалтаяа байнат, залуу болохо дурагүй гээшэ гүт? Танаа аймагай найрта бүхэ болгон эльгээхээ байгаалби, — гээд, түрүүлэгшэ хүхюунэээр энеэнэ.

— Үгы нүхэр, найр дээрэ нохой халхай, залуу шииираг хүбүүдые газар үмхүүлжэшье магадгүйбди, —гээд Сэнгэ үбгэн мүхөөгөө үгтэнэгүй.

— Зай, уһалалгамнай ямар ябажа байнаб?

— Гэмгүй һайн. Үшөөл нэгэ хүниие үгэхэ болоо хаш, энэ хойгуур уһаяа дахин табихам, — гэжэ үбгэн луговод харюусана.

Энэмнай Хэжэнгын аймагай «Комсомол» колхозой луговод Сэнгэ Намсараевич Намсараев жараад гаран наһатай болобошье һаа, хүнгэн зандаа, сарюун омог ябадаг. Тиимэһээ—«һахалаа абыт, хорёодтой болохо аад, гансал һахалдаа һаатанат» гүүлдэг юм. Сэнгэ Намсараевич арбаад шахуу жэлдэ луговодоор хүдэлмэрилхэ зуураа өөрынгөө дааһан сабшалан дээрэ жэлһээ жэлдэ эрхим ургаса ургуулжа, колхозой правлениин зүгһөө олон удаа баясхалан ба шангуудта хүртэһэн байна. Мүн правительствыншье шагналда хүртэһэн байгаа.

Сэнгэ Намсараевич 1949 ондо 40 гаран гектар газарһаа га бүриин 35 центнер үбһэ абажа, колхозой малдаа тэжээлэй база байгуулгадань ехэхэн туһа хүргэһэн байна. Луговод байхаһаа гадна, Сэнгэ Намсараевич кузницада плуг, борной, сенокосилкануудые шанар һайнтайгаар заһабарилдаг юм. «Дашымнай баабайн хэһэн юумэ найдамтайл байха даа» гэжэ колхознигууд омогорхолтойгоор хөөрэлдэдэг.

— Би урдань, хорёод наһатайдаа, — гээд Сэнгэ үбгэн хөөрэнэ, —ямарханшье ажалда диилдээгүй, шадалтай шандааһатай ябаа хүм. Теэд хэды ажаллабашье, нөөхил гэдэһэн дунда, үбдэг соорхой, баян сухалтай зандаал байгша һэн. Иигээд лэ дүүрэхэ хүн хаям бибдаа гэжэ олон дахин бодогшо бэлэйб. Мүнөө дала хүрэхэ болооб. Теэд, омог дорюун, хүнгэн зандааб. Үгы юумэн намда үгы—хуу бии. Харин, хүбүүмни мотоцикл үгы агша, һаяар ошоод абахал байхаб. Хорёод наһандаа хоолойгоо тэжээжэ хүшэхүрөөгэй аад, далаад наһандаа гэрээр дүүрэн зөөритэй һууналби. Энэ болбол хүн бүхэндэ Ленин, Сталинай үгэһэн жаргал гээшэ. Энэ ашыень харюулжа, эрхимээр ажаллажа ябахаб.

Үбдэг тулама үндэр ногоон сооогуур алхалан ябахадаа Сэнгэ үбгэн байха зүрхэнһөө баясан, иигэжэ бододог һэн:

— Энэ үбэлдөө янгинама жабар соо Хурьгадай мүльһые түгдэлэн, тошон халяахадаа, энэ сабшалангай иимээр ургахыень хүсэһэн байгааб. Теэд, һанални хүсэлдөө. Хэн хүсэнэб, тэрэ заатагүй хүсэлөө дүүргэхэ байна даа...

Ц. Галанов.

Харюусалгатай редактор
Д. Д. ЛУБСАНОВ.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1.80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3.23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4.52; пропаганды и агитации—7.85; сельского хозяйства промышленности и транспорта—6-84; переводов—3.23; писем трудящихся и информации—6.84 (2 зв.): об'явлений 2.64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02337. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.